

Driemaandelijks tijdschrift
van Natuurpunt afdeling Mandelstreke & Kern De Reiger

Jaargang 36 nr.2 - juni 2008

België-Belgique
P.B.
8800 Roeselare 1
3/5959 P608472

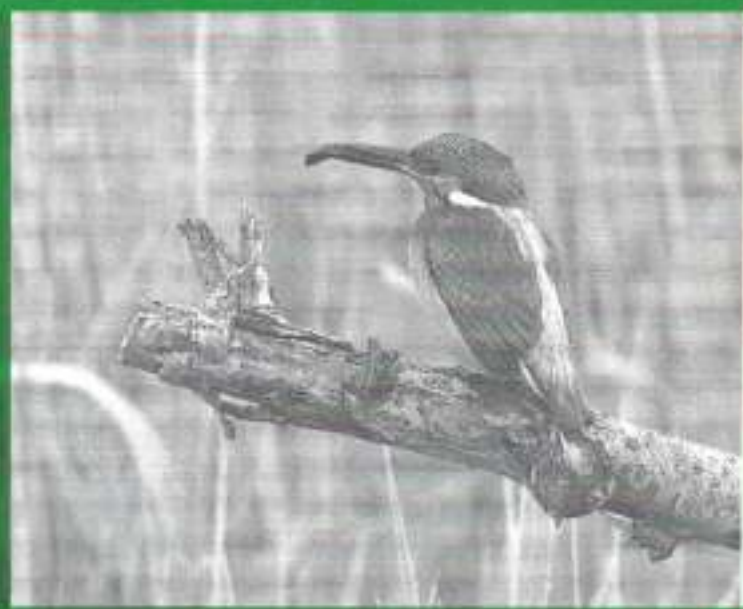
Door Weer en Wind

natuurpunt
mandelstreke

P608472

XX
Philippe Deprez
's-Gravenhof 7
8000 Brugge

in dit nummer

- Strooptocht in de Kleiputten
- Gierzwaluwtelavond
- Schriftmossen rukken op
- Peak Oil

Een zomer voor alle vijf

Dat was me nog niet eerder overkomen. In Rhodesgoed, na recent een aantal verrassende waarnemingen, lijkt het gebied hoe langer hoe meer een belofte in te houden. Onlangs met een grote groep heel vroeg 's morgens op stap geweest. Natuurlijk op de eerste plaats om naar voorjaarszang te gaan luisteren. Want al lijkt dit bij het begin misschien niet zo, veel soorten laten zich vlotter op het gehoor dan door de kijker kennen.

De jonge dreven stralen op dat moment van de dag iets mysterieus uit: badend in het parfum van fluitekruid dat hier overweldigend bloeit, en een wazige einder voor de zon overneemt en klaarheid schept. Een fantasiemoment? Zeker wanneer op het eind van die dreef grote oren boven het ongemaaid gras uitsteken. De meer dan vijftig deelnemers ineens fluisterstil, bang om een sprookje als een zeepbel te laten openspatten. Met ingehouden adem gaat het fluisterend tot achterin de groep: een ree(!) Verrekijkers worden doorgegeven, allen verast door de bedachtzame bewegingen en de rust die het dier uitstraalt. Wellicht bevinden wij ons voor haar in de schemerzone, opgaand in de omgeving, wel een minuut lang. Ze richt zich plots op en is met één sprong weg. Wij perplex, verrast maar content. Dat alleen al was de moeite om er zo vroeg bij te zijn.

Op ongewone momenten van de natuur kunnen proeven met alle zintuigen. Ik denk aan de verrassing van de kinderen die

geanimeerd meewerkten met de paddenoverzetacties: die trage dieren zelf eens mogen vastpakken, hun koude naakte huid voelen met soms een gek protest van een knorrend mannetje.

Op een avondwandeling leren genietend proeven van verschillende bloesems en bladeren, waar Rita onze aandacht op vestigde. Vaak doodgewone planten waarvan we vervreemd zijn, want druk op zoek naar dé grote uitdagingen.

Met alle zintuigen op stap gaan, en ze soms opnieuw leren gebruiken. Tijdens de vakantie meer dan alleen de hitte van de zon en de walm van zonnecrème leren kennen. We hunkeren naar exotische geuren van kruiden op zuiderse marktjes, maar gaan gemakkelijk voorbij aan het subtiele parfum van onze eigen wilde planten en bloesems. Eens te voet of met de fiets op ontdekkingstocht gaan in eigen streek, kunnen proeven en luisteren naar de geluiden op plekjes waar nog stilte heerst.

In de kleine, maar groeiende pareltjes in de buurt is het natuurboek nooit uitgelezen. De kalender van Mandelstreek en De Buizerd biedt hier alvast ruimte voor.

We duimen voor een zalige zomer waar we tijd kunnen nemen voor alle zintuigen, dichtbij of op reis!

Piet

Een bek vol na een frisse duik

Met ohs en ahs bezongen, vaak het orgelpunt van een wandeling of fotoshoot. Lange tijd is de ijsvogel, een standvogel, in Vlaanderen een zeldzame verschijning geweest. Het tij is voor hen gelukkig gekeerd. Dit vliegend juweeltje, vroeger plaatselijk ijspauwtje genoemd, waagt zich ondertussen zelfs bij tuinvijvers tot grote verwondering van de toeschouwers. Op zijn prachtig kleurenpalet met een fluo tot staalblauwe rug en stuit, knalrode pootjes en hel oranje onderzijde, raak je nooit uitgekeken.

Wanneer hij op een overhangende tak op uitkijk zit om een stekelbaars of grotere insectenlarve te verschalken, heb je wat ruimer de tijd om hem te bewonderen. Onverwacht, met een snelle stootduik verdwijnt hij helemaal onder het wateroppervlak om even abrupt weer op de vleugels te gaan. Het vangstsucces ligt hoog.

Wegens het uitblijven van langdurige vorstperiodes en de verbeterde waterkwaliteit krijgen we ook in Mandelstreek hoe langer hoe meer de kans ze als een blauwe fiits te zien langsnoeren. In het reservaat de Mandelhoek, de Kleiputten en stroomopwaarts langs de verbrede Mandel kom je ze al eens vaker tegen, ook tijdens het broedseizoen. Wanneer visjes met de kop vooruit in de snavel worden gehouden, ben je haast zeker van nestjongen in de buurt. Erg comfortabel hebben die laatste het niet echt: in een steile oever heeft het mannetje een armlange nestgang gegraven die gaandeweg met graten, visschubben, braakballen en uitwerpselen bekleed wordt. Na enkele weken een echte stinkboel...

Maar voor de fotograaf die dit exotische juweeltje zo voor de lens kan krijgen, kan dit de beloning niet verknallen.

Piet

Inhoud

Bij de voorkaft: Een zomer voor alle vijf.....	pag. 1
Een bek vol na een frisse duik.....	pag. 1
Inhoud.....	pag. 1
Aankondigingen: Strooptocht in de Kleiputten.....	pag. 2
Juni Compostmaand 2008.....	pag. 2
Europese nacht van de vleermuis.....	pag. 3
In het spoor van André.....	pag. 3
Voorbije activiteiten: Vierdaagse Texel.....	pag. 4
Texel... een greep uit de waarnemingen.....	pag. 6
Vlaamse Ardennendag.....	pag. 7
Dag van het park in Roeselare.....	pag. 8
Natuurbeheer: Ook weer emmers vol in 2008.....	pag. 9
Zwaluwen aan de bak.....	pag. 10
Gierzwaluwentelavond.....	pag. 10
Zwerfvloupruimactie.....	pag. 11

Activiteitenkalender: De Mandelstreek.....	pag. 12
De Buizerd.....	pag. 13
Natuurbeleid: Peak Oil of Hubbert's Peak.....	pag. 15
Natuurstudie: Schriftmossen rukken op in Vlaanderen.....	pag. 18
Inventarisatie en monitoren van paddenstoelen in Zuid-West-Vlaanderen.....	pag. 18
Waarnemingen: Zwaluwen: Van werkelijkheid naar droom.....	pag. 19
Tuintafereien 2.....	pag. 20
Jonge Reebok met lef.....	pag. 23
Sprokkels.....	pag. 23
Personalia	pag. 23
Errata	pag. 23
Colofon	pag. 24

AANKONDIGINGEN

Strooptocht in de Kleiputten op zaterdag 9 augustus

Hoe moeten we het ons anders voorstellen: in het warme putje van de zomer en tegelijk in de groene navel van Roeselare. Juist, zelf de mouwen opstropen voor het groot verzet in ons natuurreservaatje. Een onvervalste zomerwerkdag met animatie mag je wel zeggen. Na al het geluier aan overvolle stranden en vluchten voor een verschroeiende zon rond een mediterrane badkuip kan je genieten van een ware verademing bij je vertrouwde stek.

Voor getrainde liefhebbers is er het ruigte- en rietmaaiwerk. Veel volk in hun spoor om van de natte en drogere plekken riet en maaisel af te voeren naar onze stapelwallen. Nestkastcontroles voor wie nieuwsgierig van aard is, knotwilgenonderhoud voor wouldbe boomcoiffeurs.

En de fun hoor ik je mompelen? Wim verzorgt de catering én drank voor de ganse dag. Wie hem nog niet kent: hij is ook ver buiten onze afdeling een culinair begrip geworden. Zelfs geheelonthouders zijn welkom. Moet je nog meer weten?

Wanneer?

Dan kan allemaal vanaf 9 u waar je welkom bent aan de ingang van het reservaat (parking Babilliestraat). Voor wie de beker (nee, niet de Kleiput...) tot de bodem kan legen: we gaan door tot 16u.

Outfit: Wij zorgen voor alle werkmateriaal, handschoenen, bevoorrading en verzekering. Je hoeft echt niet piekfijn uitgedost te zijn, slordige zomertenuue en afgeschreven schoeisel is ook OK.

Bevoorrading: Wie er over de middag voor de picknick bij kan zijn, graag een seintje naar Wim of Piet: zie mailadres of telefoon op de laatste bladzijde van dit nummer.

Supporters: Op adem komende zomergasten, allen bewoners van het reservaat, die volop in de rui zijn en dus technisch werkloos, kijken benieuwd naar jullie komst uit. We willen ze nu eenmaal niet ontgoochelen, dus iedereen welkom!

Piet

Juni Compostmaand 2008: Meer genieten in uw prachtige tuin! Zorg dat uw gras u niet te grazen neemt!

Net zoals de voorbije jaren zal Stad Roeselare opnieuw deelnemen aan Juni compostmaand. Tijdens Juni Compostmaand organiseren de compostmeesters, samen met de gemeente en intercommunale opentuintagen demonstraties rond thuiscomposteren en kringlooptuinieren.

Er bestaan heel wat kringlooptechnieken om tuinresten een nieuw leven te geven. En die technieken zijn makkelijk toe te passen.

Hebt u er al eens aan gedacht om uw grasmaaisel aan het werk te zetten?

Immers grasmaaisel voedt het gazon, beschermt de bodem, prikkelt de compostering...

Terwijl het grasmaaisel werkt, krijgt u tijd om te genieten in uw tuin.

Kom naar een activiteit van Juni Compostmaand want de compostmeester geeft handige tips! In Roeselare gaat het compostmeesterweekend door op 7 en 8 juni 2008.

Op zaterdag 7 juni 2007 worden beide demostanden geopend op de recyclageparken en dit telkens van 9u tot 12u. De recyclageparken zijn te vinden aan de Oostnieuwkerksesteenweg 121 voor Roeselare, en aan de Koolzaadstraat 10 voor Rumbeke. Op deze demostanden zal speciale aandacht gaan naar het thema "gras" en de mogelijkheid tot verwerking van gras in de eigen tuin. Ook kan de Roeselaarse bevolking er terecht met vragen rond het opstarten van een compostvat of -bak, het gebruik van compost in eigen tuin...

Zoals vorige jaren krijgt iedere bezoeker van de demostand gratis compost.

In de MIKRO (infokrantje van MIROM) zal een waardebon van € 3 (geldig van 1 tot 30 juni) staan, geldig bij aankoop van een compostvat.

Vraag ook naar het wedstrijdformulier om een mulchmaaier te winnen!

Op zondag 8 juni 2008 zullen drie ervaren compostmeesters hun tuin openstellen voor het brede publiek. Van 14u tot 17u kunt u er terecht om nader kennis te maken met respectievelijk een ecologische siertuin, een moestuin en een kringlooptuin. Volgende tuinen kunnen bezocht worden:

- Familie Ivo Vandenberghe, Runenstraat 40 te 8800 Roeselare
- Familie Luc de Backer, Vikingstraat 14 te 8800 Roeselare
- Familie Geert Bouckhout, Vierwegstraat 152 te 8800 Roeselare

Voor meer info: Milieudienst Stad Roeselare
051 22 26 90
milieu@roeselare.be of www.junicompostmaand.be

30 augustus 2008

Europese Nacht van de Vleermuis op de Blankaart

Op 30 augustus 2008 organiseert de Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt in samenwerking met het Vlaams Bezoekerscentrum De Otter de Europese Nacht van de Vleermuis. Deze vleermuizenhappening gaat door op de Blankaart in Woumen (Diksmuide).

Vleermuizen zijn geheimzinnige maar erg boeiende en nuttige dieren. Wist je dat ze op één nacht soms wel 500 muggen vangen? Als dat geen reden is om ze te vriend te houden! Veel meer weetjes kun je de avond zelf te weten komen op de vleermuizen tentoonstelling of de inleidende presentatie.

Je kan natuurlijk ook gewoon meteen op stap met een ervaren vleermuisgids. Met de vleermuizen-detector in de hand wordt de Blankaart afgespeurd. De vleermuizengeluiden die we normaal niet kunnen horen worden met zo'n apparaatje plots wél hoorbaar. Je zou er van versteld staan hoeveel lawaai er 's nachts in onze stille bossen wordt gemaakt!

Voor één keer vaart de fluisterboot van Natuurpunt ook 's nachts uit om deze vliegende zoogdieren op het water te gaan zoeken. Daarnaast zal de ijskelder in het Blankaartpark éénmalig te bezichtigen zijn. Wie het liever wat rustiger aan doet, kan bij een natje en een droogje in het bat-café de voorbijvliegende vleermuizen gadeslaan.

Inschrijven is niet nodig, alle activiteiten worden doorlopend herhaald vanaf 20u00 tot de late uurtjes...

Alle activiteiten zijn gratis.

Meer info:

VBC De Otter
Iepersteenweg 56
8600 Woumen

Tel: 051/54.52.48
Email: Floris.Verhaeghe@lne.vlaanderen.be

In het spoor van André

Reeds meerdere jaren kan je op De Blankaart tijdens de zomermaanden juli en augustus gratis mee op een speciale excursie: **In het spoor van André**.

Elke woensdagavond in juli en augustus, om 19 u. kan je mee met de fluisterboot over de Blankaartvijver tot aan de Stenensluisvaart. Daar gaat de groep aan wal en keert, onder begeleiding van een gids, te voet terug door de broeken naar het kasteel. Terug tegen 21u45.

Er kunnen max. 25 personen mee in de fluisterboot; wanneer er meer kandidaten zijn, gaat een 2e groep eerst te voet door de broeken en eindigt met de bootoversteek.

Inschrijven vooraf is noodzakelijk:
Natuurpunt De Blankaart: 051 / 54 52 44

DESOTEC
ACTIVATED CARBON

adsorption on the move

DESOTEC N.V. - S.A., Regio de Belfort 44, B-8930 Tournai - T +32 (0)61.04.40.52 - F +32 (0)51.04.08.19 - desotec@desotec.com - www.desotec.com

VOORBIJE ACTIVITEITEN

Vierdaagse Texel

Donderdag 1 mei

De eerste dag was goed gevuld. We bezochten tal van gebieden:

- het Thijssepark in Amstelveen
- de Bollekamer, die we op een drafsje moesten afhaspelen
- laat op de afspraak in de Muy

We sloten af met een Skuumkoppe als aperitief en een lekker avondmaal (snapper of kip) in het hotel.

Met het bezoek aan het Thijssepark en aan Texel brengen we hulde aan Dr. Jacobus Pieter Thijsse die aan de wieg van de natuurbescherming in Nederland stond. Hij schreef o.a.: "Al heb ik er maar twee en een half jaar gewoond, Texelaar zal ik blijven tot het eind." Vandaar dit bezoek tijdens onze trip naar Texel.

Het Thijssepark is een heempark. Dit is een tuin waarin enkel inheemse planten gebruikt worden.

Na het veer dachten we nog voldoende tijd te hebben om de Bollekamer te bewandelen. 1,5 km was voorzien in 1 uur, uiteindelijk werden het er bijna 3 omdat een stuk van het voorziene pad afgesloten is tijdens het broedseizoen. De bus moest wat omrijden om ons op een ander punt terug op te pikken.

Een dik half uur te laat begroette de gids ons aan de ingang van de Muy. Ze begeleidde ons tot aan de Muyplas waar de kolonie van de lepelaars zo goed als vervangen is door aalscholvers. Toch kregen we enkele van die prachtige witte vogels te zien, maar meestal toch in vlucht in plaats van op het nest. Ik herinner mij vooral ook de bekoorlijke zang van de nachtegaal in de duinen van de Muy.

Vrijdag 2 mei

Voor het ontbijt was er nog even tijd om tegenover het hotel de spelende hazen in de velden te observeren. De gele kwikken op de paarse tulpenbollen waren zeker een foto waard ... Tulpenvelden waren er trouwens de ganse dag in alle kleuren van de regenboog te bewonderen.... Samen met Philippe

en Jan, kregen we ook een klein bruin vogeltje te zien... We slopen stilletjes naderbij en het bleek een mannetje paapje te zijn, prachtig op kleur.

Iedere dag was het ontbijt voorzien om 8 uur. We lieten het ons smaken.

Na het uitproberen en het wennen aan de "Hollandse" fietsen, trok de ene groep naar Cocksdoerf voor inkopen, de andere groep volgde met de grote bus van de Meibloem met als buschauffeur de onvergetelijke Reggie.

Onder een stralende zon maar toch met een koud en guur windje, reden we op de dijk naast de Waddenzee. Honderden rotganzen lieten zich dicht benaderen. Ook de eerste rosse grutto's werden opgemerkt, alsook vele andere soorten steltlopers.... Onnodig te zeggen dat de vogelaars hun hartje konden ophalen. Op de middag werd er gepicknickt samen met de groep van de bus bij de typische Hollandse molen met zicht op de kluitjes.

Even voorbij Oosterend, raakten we Mietje en Lutje kwijt, maar dankzij de GSM, Chris en Cien, sloten ze even later weer bij ons aan. Vervolgens reden we langs de polders op zoek naar morinelplevieren ... Maar hoe we ook tuurden, geen plevier te zien, wel alle andere weidevogels. Gelukkig konden we de terugweg met wind in de rug aanvatten. Via het duinpad

richting Muy en Slufter keerden we naar ons hotel terug. Onderweg toonde een groene kikker ons en vooral Nicole, hoe goed hij of zij opgaat in de omgeving. Als afsluiter, fietsten nog enkele dapperen naar de boerderij "de volharding", in de hoop de morinelplevieren alsnog aan de vogellijst te kunnen toevoegen. Spijtig voor ons lieten ze zich ook ditmaal niet zien. Op de terugweg bij het vliegveld was het erg druk met de landingen van de kleine toestellen en Philippe kan er van meespreken... zo dicht naderde een vliegtuig boven zijn hoofd.

Terwijl Karen en ikzelf genoten van onze dagelijkse afkoelbeurt in het zwembad en opwarmbeurt in de sauna, babbelden de anderen bij een lekkere aperitief of een koel pintje. De "schumkoppe" werd op prijs gesteld.

De avond werd afgesloten met een lekkere maaltijd: kippensoep, varkensvlees of zalm met groentjes en een lekker dessert. Iedereen heeft op zijn of haar harde schijf prachtige beelden opgeslagen van deze zonnige lentedag. Een welverdiende rust na al dat fietsen met of tegen wind was dan ook welkom.

Zaterdag 3 mei

Na 20 minuten flink doorstappen op de Lancasterdijk - cfr. het oorlogsmonumentje met de gedeukte propellers van een neergestorte Lancasterbommenwerper - kwamen de 8 wadlopers aan het hek van het reservaat "De Schorren". Enkele ogenblikken later arriveerden de twee gidsen met een tweede groep bezoekers. Mandelstreek was niet aangekondigd... Maar het rose briefje van Cien was het onweerlegbare bewijs dat Ecomare ons wel degelijk geregistreerd had. "De Schorren" was na het Naardermeer (aangekocht in 1906) en Waal en Burg (ook op Texel) het derde reservaat dat Natuurmonumenten in zijn beginjaren heeft verworven. Dit geeft aan hoe belangrijk dit slik- en schorgebied toen moet geweest zijn,

o.m. omwille van de visdieven- en grote sternkolonies. Die zijn er thans niet meer. Maar in de plaats zagen wij broedende eidereenden en kolonies van zilvermeeuw en lepelaar. Tijdens de wandeling was het laagwater en de Waddenzee héél ver weg. De gids gaf gevat uitleg over het leven in het wad en de plantengroei op de kwelder. Terug op de dijk omstreeks 16u30 kwam de vloed opzetten en namen wij afscheid van "De Schorren" met wolken wadvogels in de kijker.

Zondag 4 mei

Onze laatste dag op Texel en weeral een zonnige dag. Valiezen verdwijnen in de kofferruimte en wij nemen nog een kijkje op de nieuw aangelegde camping met deftig sanitair. De eigenaar van het hotel toont ons zijn grote schuur waar boerenzwaluwen vrij in en uit vliegen. Ze brengen er hun jongen groot en verdwijnen net op tijd voor het stapelen en sorteren van de aardappelooft.

Dan vertrekken we richting vuurtoren.

Met de telelens van Jan en Piet zagen we zeehondjes zonnen op de zandbank. Wat verder in de duinen hoorden we grasrus en kneutjes.

Terug naar het hotel om de bestelde picknick en voor 'n sanitaire stop.

Picknicken deden we op de weide aan het Georgisch kerkhof.

Achteraf wandelden we langs de 'tuinwallekes'. En geloof het of niet: Piet, Simonne en Cien zagen een havik die een duif aanviel!!!!

Ja... de boot wacht niet, en de bus ook niet, zei Reggie, dus vlug opstappen zodat we de boot van 16u halen.

Ons avondmaal gebruikten we in een wegrestaurant. Hilde had nog iets nodig uit de koffer van de bus en dook er zo diep in dat ze er helemaal in verdween... oei... en waar is Piet nu? Commentaar van Philippe: dat noemt men: samen in de koffer duiken!

Reactie van Eric: het vogelen was toch gedaan? En 't is gedaan.

Bedankt, 't was fijn, 't deed deugd samen te zijn.

Respectievelijke auteurs: Philippe, Lut, Ria en Marc

Texel... Een greep uit de waarnemingen van 1 tot 4 mei

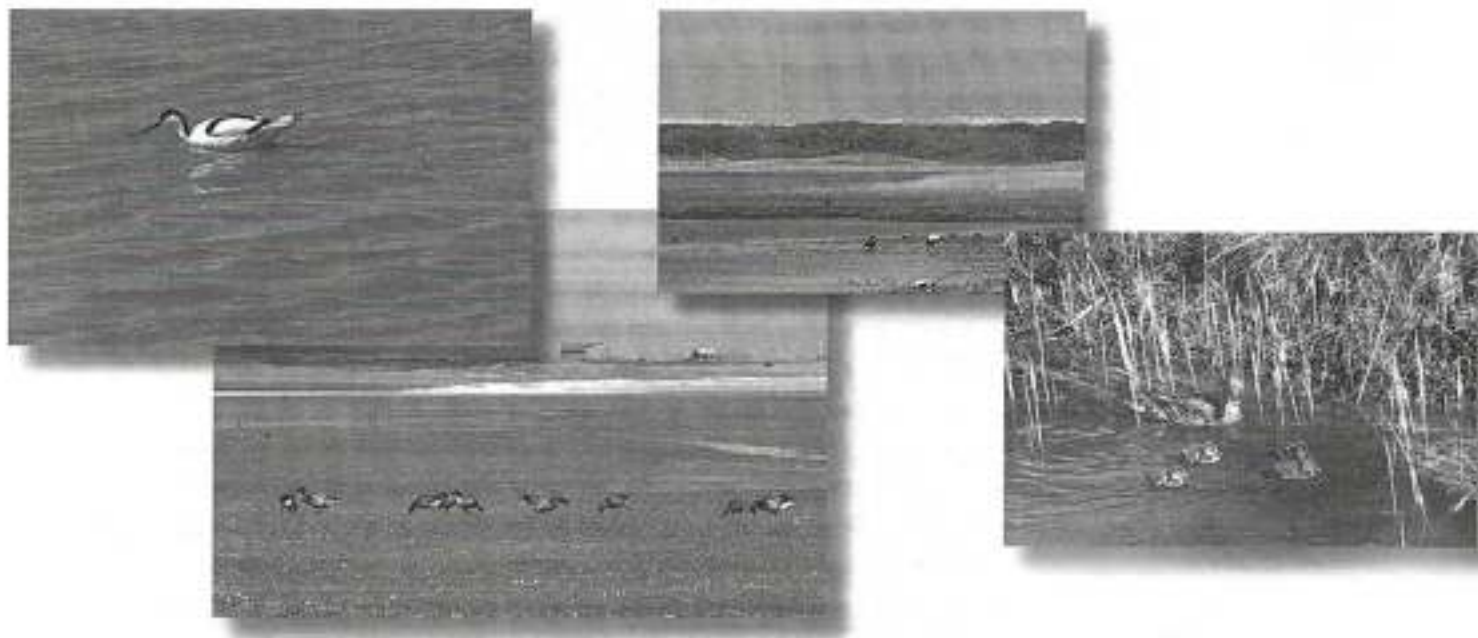
De eilandgoden waren ons hoe langer hoe gunstiger gestemd, misschien als gevolg van de meierblis die daags tevoren de kwade (winter)geesten moesten weggagen. Dit oud heidens gebruik, grote houtvuren te maken nabij de hoeven, is nog steeds op 30 april in zwang. Op veel plaatsen zagen we zelfs dagen later nog grote ashopen als smeulende getuigen verspreid liggen over het ganse eiland.

Allemaal om ons in goede omstandigheden de rijke natuur van Texel te leren kennen. De volledige waargenomen vogellijst leverde 112 soorten op. Niet gemist en dus niet meegerekend waren de gesignaleerde morinelplevier, rode wouw, dwergmeeuw, zomertaling en velduil. Voor die laatste ondanks het avondlijk geduld...

De eerste ochtend, bij een bezoek aan Thysses (heem)tuin in Amstelveen, leverde enkele typische bosbewoners op als groene en grote bonte specht, staartmees, boomklever, boomkruiper, halsbandparkiet en rode eekhoorn.

Het onderstaand lijstje is onvolledig maar geeft een idee van de meest opvallende of vrij ongewone waargenomen vogelsoorten op Texel zelf.

(B = broedvogel D = doortrekker W = wintergast)

Dodaars B	Boomvalk B(?)D	Alle zwaluwen B/D
Fuut B	Waterral B	Graspieper B
Aalscholver B	Kluut: massaal B	Gele kwikstaart B/D
Purperreiger D	Bontbekplevier B	Nachtegaal B
Lepelaar: 3 broedkolonies	Zilverplevier W	Paapje B/D
Grauwe gans: massaal B	Drieteenstrandloper W/D	Roodborsttapuit B
Rotgans: massaal W	Kemphaan D	Tapuit B/D
Bergeend B	Watersnip B	Sprinkhaanzanger B/D
Krakeend B	Grutto B	Rietzanger B
Wintertaling W	Rosse grutto W	Kleine Karekiet B
Pijlstaart W/D	Regenwulp D	Braamsluiper massaal B
Slobeend B	Groenpootruiter D	Grasmus B
Eidereend: massaal B	Oeverloper D	Tuinfluitter B
Zwarte zeeëend D	Steenloper W	Fitis B
Bruine kiekendief B	Visdief massaal B	Groenling B
Blauwe kiekendief B	Grote stern massaal B	Baardmannetje B
Sperwer B	Noordse stern B	Distelvink B
Buizerd B	Koekoek B	Kneu B
Visarend D	Veldleeuwerik B	Rietgors B
Roerdomp B	Goudplevier D	Blauwborst B

Piet

Vlaamse Ardennendag op 27/04/08

Dit is reeds de vijfde keer dat we samen met NP De Buizerd naar de Vlaamse Ardennendag trekken (een initiatief van Natuurpunt Vlaamse Ardennen Plus). Hiervoor reserveerde NP De Buizerd een gidsbeurt in de voormiddag en één in de namiddag. Voorheen werden er telkens 4 gidsbeurten aangeboden (2 voor Mandelstreek en 2 voor De Buizerd).

Gids Johan Cosijn begeleidt ons in de Maarkebeekvallei, met speciale aandacht voor de voorjaarsbloeiers in het Eeckhoutbos en het Longkruidbosje. De fotografen kunnen hier volop profiteren om deze in beeld te brengen: wilde hyacint, paarse schubwortel, gele dovenetel, gevlekte aronskelk, gevlekt longkruid, muskuskruid, éénbes,... Maar ook het glooiend landschap doet ons dromen van de landschappen van Valerius De Saedeleer !

Gevlekte Aronskelk

Muskuskruid

Eenbes

Gevlekt Longkruid

Paarse Schubwortel

Na de wandeling gaat het dan naar het domein "De Ghellinck" in Elsegem. Hier verorberen we onze picknick vergezeld van een stuk mattentaart en kunnen we een praatje maken met de andere wandelaarsgroepen en de verschillende standjes bezoeken die klaargemaakt zijn voor het massaal verwachte publiek in de namiddag.

Rond 14u begeleidt Bert D'Hondt ons naar Nokere. Daar leidt hij ons rond in het Kordaalbos en omgeving. Ook hier terug volop voorjaarsbloeiers als gewone dotterbloem, witte klavervuring, bittere veldkers,... Buiten het bos komen we langs een schraalbegroeide helling waar we grijze zandbijen bij hun hollen zien tussen muizenootje. De vrouwtjes hebben stuifmeelkorrels verzameld die ze meedragen aan de achterpoten.

De grijze zandbij (*Andrena vaga*) is een grote soort met een egaal grijswit, dicht behaard borststuk. Het achterlijf is vrijwel kaal en zwartglanzend. Grijze zandbijen zijn pioniers, geschikte plekken zijn snel bewoond. Locaties van tientallen bijen blijven soms jarenlang in gebruik. Het zijn superspecialisten, die alleen stuifmeel verzamelen op wilgen en daarom al vanaf begin maart en nooit langer dan tot half mei zijn waar te nemen. De wilgen moeten wel binnen een straal van ongeveer 250 meter van de nestplaats staan.

We stappen ook voorbij het kasteel van baron Casier. Hij is pas in januari overleden op 99 jaar. Dit witte kasteel is omringd door een riant park met vijvers. Met de zon in de rug keren we dan terug naar Nokere waar we genieten van een fris glas bier op een prachtig terras.

Ook weer emmers vol in 2008

De voorjaarstrek van amfibieën kreeg dit jaar nog meer belangstelling dan voorheen. Gelukkig niet dadelijk wegens massale dodencijfers onder pletwalsauto's. Door de massale reddingsinspanningen, op de foto's kan je merken dat dit vaak vele voeten van (half zoveel) vrijwilligers in de aarde gehad heeft, hebben heel wat dieren veilig hun voortplantingspoelen kunnen bereiken. Dit is ook duidelijk te merken aan de grafieken en cijfergegevens.

Alvast een grote pluim (meer toepasselijk bij padden zou het ook een groene wrat kunnen zijn) voor de milieudienst die de massale overzetactie mogelijk maakte en als spil werkte om het terreinwerk en gegevensverwerking te coördineren. Maar zonder de inzet van gedreven vrijwilligers, buurtbewoners en motiverende leerkrachten met hun lagere schoolklassen zouden we nergens staan. Die laatste zorgden vaak voor een ludieke en inspirerende manier om de aandacht op de kwetsbare dieren te vestigen.

Op vijf plaatsen werden honderden meters netten uitgezet, emmers ingegraven, borden geplaatst of platte straatpadden geschilderd (o.a. bij de Regenbeek, Oude Maria's Lindenstraat, Tasschestraat, Rennevoordestraat, Dadizeleleestraat, K. Duboisstraat). Dit betekende dat er een totaal traject van haast 20 km dagelijks twee maal door een hele ploeg vrijwilligers werd geteld en waar nodig overgezet. Geen sinecure! In de tabellen kan daarom wel eens een foutje geslopen zijn in verband met de soortbepaling van de salamanders. Hoofdzak is dat de trekkende dieren veilig de overkant van de verkeersweg konden bereiken.

Over de trek zelf: wegens een weer- al grillig weersverloop in het vroege voorjaar, verliep de trek met twee duidelijke pieken. Een eerste, eind februari, bij een vrij mild, zeer vochtig weer en weken later met een steile (dubbele) piek half maart. Uiteraard geldt dit voor padden, maar ook de Alpenwatersalamanders volgden dit patroon.

Gewone Pad:

Wat aantallen betreft, op hetzelfde traject als vorig jaar werden er 998 padden overgezet, en telden we 204 dode dieren. In 2007 respectievelijk 918 levend en 222 slachtoffers. Een vrij stabiele tendens, ondanks een volledig verschillend verlopen trekmoment (zie grafiek).

Met de (nieuwe) controle dit jaar langs de Regenbeek komen daar nog eens 276 levende en 35 slachtoffers bij. Samen maakt dat 1274 overgezette dieren, 257 slachtoffers. In het totaal dus 1531 padden, waarvan 1 op 6 platgereden werd. De spreiding hiervan is sterk afhankelijk van de getroffen beschermingsmaatregelen. In de Rennevoordestraat lag het aantal slachtoffers lager, nl. 1 op 10. Hier werd door de buurtbewoners gecontroleerd.

In de tweede trekpiek werden opvallend meer kleinere padden in de emmers vastgesteld, en ook meer koppeltjes (lees: vrouwtjes met een 'rugzakmannetje').

In de Rennevoordestraat kregen we met een ander fenomeen te kampen: de padden die op een avond in de emmers terecht waren gekomen, kregen te kwistig gestrooide kunstmest over zich heen waardoor ze 'verbrand' raakten en stierven. Hun naakte huid biedt nl. geen bescherming tegen in water oplosbare producten. Pijnlijk leergeld en de keerzijde van een reddingsactie, je zou er zowaar een punthoofd of beter een dikkop van krijgen.

Alpenwatersalamander en andere salamandersoorten.

De aantallen **Alpenwatersalamanders** (vaak ten onrechte als vuursalamander omschreven die enkel in oude bossen voorkomt, vb. Heuvelland en de Vlaamse Ardennen, liggen gevoelig lager dan vorig jaar. Hiervan zetten we 40 exemplaren over en vonden we er 14 dood, tegenover 60 levend en 11 dode dieren in 2007.

Langs de Regenbeek nog eens 18 salamanders, maar hier gaat het misschien over **kleine watersalamander**.

Alleen vorig jaar werd melding gemaakt van **6 kamsalamanders**, die vroeger in de regio niet ongewoon waren, maar die gegevens werden (nog) niet op hun juistheid gecontroleerd.

Kikkersoorten

Verrassend, niet één **bruine kikker** in 2008. Die soort is een bijzonder vroege trekker en hebben we misschien begin februari gemist. In de emmers kunnen we ze echter niet over het hoofd zien, alleen als goede springers kunnen ze er misschien zelf weer uit... Vorig jaar telden we er nog 8.

Tot besluit kruisten 4 **groene kikkers** ons (tel)pad, 3 in 2007. Deze waterminnaar overwintert graag in of zeer dichtbij hun voortplantings- en zomerpoelen, vandaar weinig grote migratie. Het afzetten van eieren gebeurt vaak pas in mei, gepaard met

het nodige gekwaak. Wellicht zijn in de gecontroleerde periode nog veel groene kikkers in winterrust.

Uit de verzamelde informatie is het duidelijk dat de beschermingsmaatregelen vruchten gaan afwerpen. Bij gewone padden zijn de massale slagvelden van de vorige jaren uitgebleven, hoewel in enkele woonwijken met tuinvijvers dit fenomeen nu de kop komt opsteken. Hier is het moeilijker om een veilige opvang te organiseren.

De poeleninventarisatie moet ons ook een duidelijker beeld geven waar de dieren vooral willen terecht komen. Met het succesvolle voorbeeld van Heuvelland en het Brugse moeten we het creëren van nieuwe veilig gelegen poelen promoten en desnoods met steun van de plaatselijke overheid aanleggen. Nog veel werk aan de paddenwinkel, maar voor de samenwerking van zoveel vrijwilligers kunnen we enkel heel hartelijk dankjewel zeggen met afspraak volgend voorjaar!

Caroline (voor coördinatie, gegevens en grafieken) en Piet

Zwaluwen aan de bak

We hadden het er al over in het maartnummer. De lenteboedes zijn er ondertussen, en de voorjaarstrek is niet van een leien dakje gelopen. Op een trieste manier haalden ze het nieuws. Een plotse temperatuursinversie in Noord-Afrika dwong ze hun trek te onderbreken in bijzonder koude omstandigheden, waardoor in de al uitgedunde rangen massaal sterfte optrad. Dit is vooral pijnlijk in het voorjaar omdat het om de broedparen gaat.

Bij de broedvogelmonitoring kregen we in het buitengebied toch nog wat boerenzwaluwen te zien.

De controles die we met leden van onze afdeling doen voor de gemeentelijke zwaluwsubsidieaanvragen moeten ons wijzer maken. Hopelijk wordt het een succesvol broedseizoen.

Dat het de gemeente menens is voor een daadwerkelijke bescherming bewijzen de inspanningen die de milieudienst zich samen met onze werkgroep getroost om informatie bij de bewoners te verspreiden, vooral rond huiszwaluwen. Half mei verscheen in de plaatselijke krant een bijdrage van een enthousiast (gast)gezin in het Biezenhof die van bescherming al jaren werk maakt. Drie huiszwaluwgezinnen maken hiervan onder hun dakgoot dankbaar gebruik. Ooit kweekten ze een vondeling, een te vroeg uit het nest geraakte jonge huiszwaluw, zelf met de hand op. Na tien dagen was de geluksvogel weer voldoende fit om opnieuw zelf de wereld te verkennen. Meer dan een opsteker voor sceptici.

We zijn benieuwd hoe de vogels op de extra inspanningen zullen inspelen: het vermijden van nestverstoring, de ouderstellen voldoende bouwmaterialen ter beschikking stellen en het plaatsen van kunstnesten. Waar echt nodig kan stoep/vensterbank -(poep)bevuiling vermeden worden door het tijdelijk plaatsen van mestplankjes.

Daarnaast willen we op (nieuwe) veilige locaties huiszwaluwen aantrekken. We denken aan het plaatsen van kunstnesten onder bruggen langs het kanaal. Hiervoor zijn onderhandelingen met

bevoegde instanties gestart. We overwegen met de afdeling de aankoop van een ruime voorraad houtbetonmodellen, die zowel door boeren- als huiszwaluwen elders al met succes ingepalmd werden. Het spreekt voor zich dat medewerking en suggesties hierbij altijd welkom zijn!

Wie nestelende zwaluwen thuis heeft en in Roeselare woont: aanvraagformulieren voor zwaluwsubsidie zijn verkrijgbaar bij de milieudienst. 051/262291 of milieu@roeselare.be

Wim Marichal (info op het laatste blad) organiseert de werkverdeling voor de nestcontroles, nl. twee controles vanaf half juni tot begin augustus, waarbij we altijd minstens met twee voor een paar uur op stap gaan. Jezelf melden kan uiteraard ook via natuur.mandelstreke@scarlet.be. We spreken dan verder concreet af.

Dringend uitkijken nu naar vrolijk gekwet-
ter.

Piet

Gierzwaluwtelevond

Mogen wij op donderdagavond 19 juni één uurtje van je kostbare tijd inpalmen? De gierzwaluwenwerkgroep richt op die dag terug een televond in.

We spreken af om 19.30 uur aan Roularta in de Meiboomlaan. Eerst wordt kort wat uitleg gegeven over het herkennen van gierzwaluwen en de telprocedure.

Om 8.00 uur start dan de eigenlijke activiteit: elke waarnemer telt gedurende 20 minuten het aantal overvliegende gierzwaluwen.

We hopen op een massale opkomst - niet alleen van de gierzwaluwen maar ook van de tellers! Het aantal tellers bepaalt immers het aantal observatiepunten en deze op hun beurt de relevantie van de bekomen informatie (denk aan lessen statistiek uit lang vervlogen tijden, of minder lang of... gemiddeld lang).

Graag een seintje geven tegen ten laatste 17 juni aan Koen Maes indien je erbij kan zijn. Dank bij voorbaat!

Zwerfvuilopruiactie of vegen voor andermans stoep

Bij de start op zaterdag 12/4 kiekten we eerst de zowat 20 opgeruimde deelnemers. Jong en oud(er) in een fluohesje gehesen en dan het werkveld in. Het werkkerrein waar we op los gelaten werden, was helemaal niet zo flashy, en nog minder opgeruimd...

Dat terrein bestond ook dit keer uit 2 van de schaamplekken van de stad, letterlijke uitvalswegen mag je ze wel noemen. Want wat - zowel in omgeving van de Meiboomlaan als de kanaalzone - zoal uit de lucht kwam vallen: je hield het niet voor mogelijk! Alleen dit keer geen fijn stof, wel de grove fractie van de wegwerpmaatschappij.

Een greep uit die wegwerpschatten? Zakken vol glazen flessen, plastic, vele honderden drankblikjes, auto-onderdelen, gevulde afvalzakken en bouwafval. Zelfs aan de rand van woonwijken vonden we 'ingeblikte' grachten.

Ondertussen zijn we aan de tiende editie toe van die actie. Bedroevend is het om vast te stellen dat we eigenlijk nauwelijks een stap vooruit zijn gekomen in die periode. We mogen onszelf als Belgen al goede sorteerdere noemen, maar de bermen liggen er bij de noorderburen stukken (eigenlijk helemaal geen stukken...) opgeruimder bij.

De bermen langs weerszijden van het kanaal moeten werkelijk een waar eldorado voor ambitieuze kanaaljutters zijn. Zonder omwegen: gewoon schrijnend. We moesten er meerdere volle aanhangwagenritten aan spenderen om alle afval naar een verzamelplek te brengen. Misschien moeten de bordjes "pas opgeruimd" op heel wat plaatsen weer de duimen leggen voor hardnekkige natuur- en nestbevuilers. Persoonlijke vrijheid klinkt hier eerder stilaan manifeste onwil. Vrijwilligers inzetten, hoe goed bedoeld ook, is eigenlijk een vergeefse pleister. De vervuilers zelf blijven echter buiten schot. De gemeente zal de inspanningen en initiatieven hier zeker moeten opvoeren om deze dumppraktijken een halt toe te roepen.

Toch enkele lichtjes: Enkel in de omgeving van de Kleiputten was een positieve evolutie te merken, en verminderde het zwerfafvalvolume. Tot besluit hebben alle meewerkende vrijwilligers, op zijn zachtst gezegd, die dag zeker hun groene hemel verdiend!

Tekst en foto's: Piet

Parketvloeren Desimpelaere

fabrikant van massief parket

ZWAAIKOMSTRAAT 27

8800 ROESELARE

TEL: 051 20 09 64

FAX: 051 22 98 7

ACTIVITEITENKALENDER

Met eigen wagens vanaf hoek Melboomlaan-Lindenstraat (Roularta)	Gezinsuitstap	Publieksactiviteit	Fietsuitstap
Busuitstap	Uitstapverantwoordelijke	Uitstap geschikt voor fotografen	
Lunchpakket meebrengen	Vertrekkur	gids	Leiding

Wijzigingen en/of eventuele correcties worden steeds vermeld op onze website
www.natuurpunt.be/mandelstreek

Vr 6 juni Avondwandeling langs de vaarttaluds in Moen Philippe Deprez
 19:00
 19:45 Kerk Knokke - Zwevegem

De heuvekam, die de waterscheidingslijn vormt tussen het Leie- en het Scheidebekken, werd bij de verbreding van het Kanaal Bossuit-Kortrijk doorgesneden. Zo ontstonden brede taluds die nu een bijzonder zeldzame flora herbergen.

Op de kalkrijke leperiaanse klei is een kruidrijk grasland ontstaan met vleeskleurige orchis, rietorchis, bijenorchis en parnassia. De wegbarmen langs het jaagpad vol wilde margriet zijn een lust voor het oog. Aan beide zijden van het kanaal wordt een stuk van de vroegere spoorlijn Kortrijk-Avelgem als natuurgebied beheerd. In de omgeving van de Zwarte Brug groeit de beschermde spekwortel en de wilde hyacint.

Het Orveyfbos is oorspronkelijk een stapeling van klei, uitgegraven bij de aanleg van het kanaal. Een deel werd bebost, een ander deel wordt als grasland beheerd. Graasbeheer gebeurt met Shetlandpony's.

Op de ondoordringbare klei zijn poelen ontstaan die rijk zijn aan amfibieën en waar watervogels komen foerageren.

Zo 8 juni Het Vinne in Zoutleeuw en Torfbroek in Kampenhout Philippe Deprez
 07:30
 We zelf geen donzige meioring, kan na de picknick brocht in bistro Het Vinne.

Door een samenspel van klimaat en bodemgesteldheid werd op het einde van de laatste ijstijd een komvormige laagte uitgeschuurd in **Het Vinne**. Zo ontstond een natuurlijk meer. Het meer werd via twee beken (de Sint-Odulphusbeek en de Vinnebeek) voorzien van extra water. Nadat het gebied meer dan 100 jaar drooggelegd was, werd in 2004 het grootste natuurlijke binnenmeer van Vlaanderen terug in zijn oorspronkelijke staat hersteld. Er ontstond opnieuw een open waterplas met brede oevers waar rietkragen en broekbossen tot ontwikkeling kwamen. De licht hellende oevers van het meer zijn ideaal voor een rijke variatie van oeverplanten met veel schuilgelegenheid voor waterfauna. Het Vinne ligt ook op een belangrijke vogeltrekroute en is dus zeer interessant voor langskomende trekvogels.

Het **Torfbroek** is een restant van een uniek moeras, gevoed door zeer kalkrijk grondwater. Deze natuurparel van hooilanden, trilvenen, rietvelden en open water is een waar asielen centrum voor planten. Veel soorten zijn in de rest van Vlaanderen uitgestorven, maar vinden hier hun laatste toevluchtsoord. Dit gebied is absoluut een bezoek waard, zeker eind juni, wanneer een zee van orchideeën je begroeft!

Vr 13 juni Paddenstoeleninventarisatie Koen Maes
 18:45
 Roularta

Zo 15 juni Open natuurwandeling Kleiputten Rumbek Patrick Crepeole
 10:00
 Babillestraat

Do 19 juni Gierzwakwafelavond in Roeselare Koen Maes
 19:30 - 20:30

Zo 22 juni Fietstocht: Verkenning ZW van Roeselare Ludo Momerency
 14:00
 Kerk Zilverberg met o.a. Vierkantenbos in Moorslede

Vr 01 augustus Paddenstoeleninventarisatie Koen Maes
 18:45
 Roularta

Za 09 augustus Zomerwerkdag in de Kleiputten Pief Desmet
 09:00 - 16:00
 Babillestraat

Za 30 augustus Nacht van de vleermuis in de Blankaart Cien De Roo
 20:00
 De Blankaart

Vr 05 september Paddenstoeleninventarisatie Koen Maes
 18:45
 Roularta

Zo 21 september Fietstocht: Verkenning ZO van Roeselare Ludo Momerency
 14:00

Do 02 oktober Voordracht: Aardstralen Jean-Pierre Vandamme
 14:00
 De Reiger en Dienstencentrum Patria
 6e Jagersstr 4, Moorslede

Zo 05 oktober Open bedrijvendag: MIROM

Zo 12 oktober Het Leen + Krekeng gebied Koen

Do 16 oktober Voordracht: Wat is levende voeding? Jean-Pierre Vandamme
 14:00
 De Reiger en Dienstencentrum Patria
 6e Jagersstr 4, Moorslede

Za 25 oktober Feestavond Wim Manchal

Za 15 november

Dag van de natuur

Piet Desmet

09:00 - 16:00

- aanplant houtkant in Moorslede
- beheerswerken in de Kleiputten

Zo 23 november

Bourgoyen + Molsbroek

3740

Zo 07 december

St Donaaspolder en
Sophiapolder

ludo

Do 02 oktober

Voordracht: Natuurfotografie

Jean-Pierre
Vandamme

14:00

De Reiger en Dienstencentrum Patria

6e Jagersstr 4, Moorslede

Natuurpunt "De Buizerd"

Startvergadering Natuurpunt "De Buizerd"

Zo 08 juni

GELEIDE WANDELING Mandelhoek

Afspraak aan de ingang om 09.30H, einde omstreeks 11.30H.
Ingang via de Waterstraat in Ingelmunster (achter de Valora).
Info bij Jaquai Stragier (051 30.47.31)

Zo 13 juli

GELEIDE WANDELING Mandelhoek

Afspraak aan de ingang om 09.30H, einde omstreeks 11.30H.
Ingang via de Waterstraat in Ingelmunster (achter de Valora).
Info bij Jaquai Stragier (051 30.47.31)

Zo 20 juli

WERKDAG Spoorwegdomein

Afspraak aan de ingang om 08.30H, einde omstreeks 11.30H.
Info bij Jaquai Stragier (051 30.47.31)

Zo 10 augustus

GELEIDE WANDELING Mandelhoek

Afspraak aan de ingang om 09.30H, einde omstreeks 11.30H.
Ingang via de Waterstraat in Ingelmunster (achter de Valora).
Info bij Jaquai Stragier (051 30.47.31)

Zo 31 augustus

WERKDAG Mandelhoek

Afspraak aan de ingang om 09.00H, einde omstreeks 12.00H. Broodjes,
warme soep en drank is voorzien.
Info bij Jaquai Stragier (051 30.47.31)

Enkel geldig bij TOM & CO Roeselare van 01/06/08 tot en met 30/06/08
Open van maandag tot zaterdag van 9u tot en met 18u30
508 Brugsesteenweg - Roeselare

BON 3000 POINTS PLUS PUNTEN

bij aankoop van € 30,00 minimum
1 bon per klant - Niet cumuleerbaar met andere promoties

Vita Casa plus

natuurvoeding

gezondheidsadvies

Kooklessen - Shiatsu - Voedingsadvies - Reiki

- * dagelijks vers bio-brood, -groenten en -fruit
- * biologische rijst, granen, deegwaren, peulvruchten en zaden in bulk
- * suikervrije koekjes, snoep en gebak, gluten- & lactosevrije voeding
- * vegetarische specialiteiten
- * waterzuiverings- en ontkalkingsystemen voor drinkwater
- * biokatoenen kleding, natuurzuivere was- en onderhoudsproducten
- * voedingssupplementen met advies
- * natuurlijke cosmetica
- * natuurverf
- * NIEUW: onstralingssystemen (gsm, elektrosmog, aardstralen)

Jepersestraat 319, 8800 Roeselare

Tel. & Fax 051 25 25 53

www.vitacasa.be

e-mail: plus@vitacasa.be

Open: di-vr 8.30-12 u. & 13.30-18.30 u.

zaterdag doorlopend van 9-17 u.

zondag en maandag gesloten

Apprendre le français au soleil de Provence

CREA-LANGUES VOOR VOLWASSENEN
FRANSE TAALCOURSUSSEN OP MAAT
COMMUNICATIEVE LESMETHODE
INTENSIEVE BEGELEIDING
KLEINE LESGROEPEN
VOLGENS TAALNIVEAU
GEMOTIVEERD INTERNATIONAAL PUBLIEK
VOLLEDIG VERZORGD VERBLIJF

CREA-LANGUES VOOR JONGEREN

VAN 12-14 JR. 15-18 JR.

SWINGENDE TAALVAKANTIES

SAMEN MET FRANSE JONGEREN

FRANS LEREN IN COMBINATIE MET PAARDRIJDEN

ZEILEN/SURFEN, CANYONING,

WILDWATER-AVONTUUR

OF EEN GEVARIEERDE À LA CARTE-FORMULE

MEER INFORMATIE & GRATIS BROCHURE:

CREA-LANGUES

BOOMFOREESTSTRAAT, 38

B-8870 IZEGEM BELGIUM

TEL. + 32 (0)51 31 97 42 FAX + 32 (0)51 31 02 91

E-MAIL: INFO@CREALANGUES.COM

WWW.CREALANGUES.COM

ACD

serres & overkappingen

A.C.D. nv
Zwaikomstraat 22
8800 Roeselare
tel. 051 24 25 26
email info@acd.be
www.acd-serres.be
www.acd-carports.be

www.acd-serres.be

S

shanks. waste solutions.

Uw partner in afvalverwerking

Shanks Vlaanderen nv

Regenbeekstraat 7C

8800 Roeselare

Tel 051 - 22 60 44

Fax 051 - 22 13 91

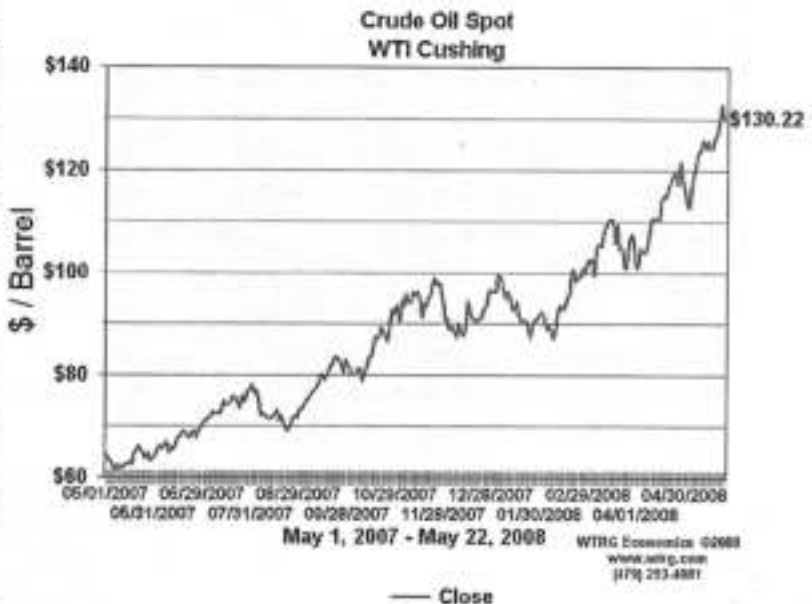
www.shanks.be

PEAK OIL of HUBBERT'S PEAK of hoe energie, milieu en politiek samen gaan

De olieprijszwingen de pan uit, de concentratie CO2 is 'recent' nog nooit zo hoog geweest door de ongebreidelde verbranding van fossiele brandstoffen, de wereldbevolking blijft angstwekkend groeien waardoor er steeds minder oppervlakte per inwoner ter beschikking komt voor voedselproductie, en als kers op de taart, de vraag naar olie stijgt elke dag, zeker onder invloed van de exponentiële economische groei van de Aziatische tijgers als China en India.

Als onrechtstreeks effect stijgen de basisvoedselprijzen razend snel en moeten we steeds harder nadenken over de vraag hoeveel mensen we laten verhongeren opdat wij (en nog meer de Noord-Amerikanen) zouden kunnen blijven auto rijden met biodiesel uit landbouwgewassen en komt het reeds tot ernstige voedselrellen in de armste regio's op deze aardkloot.

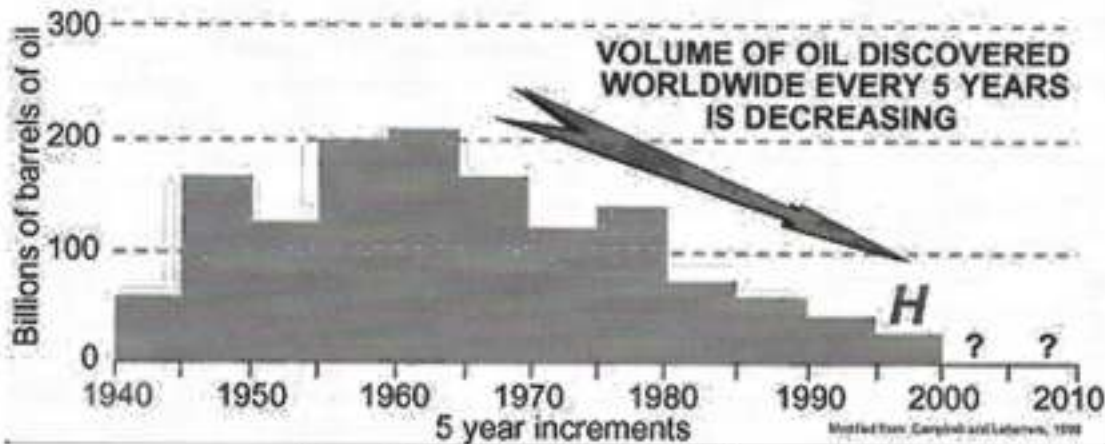
Onder invloed van de klimaatswijzigingen (zie ook lichenen-artikel) dreigt de biodiversiteit grondig verstoord te raken (in onze eigen tuin valt het op dat het bijvoorbeeld niet goed gesteld is met de vlinders) en wordt het mondiale weer steeds turbulenter en warmer: deze meimaand wordt de warmste meimaand sinds de metingen!

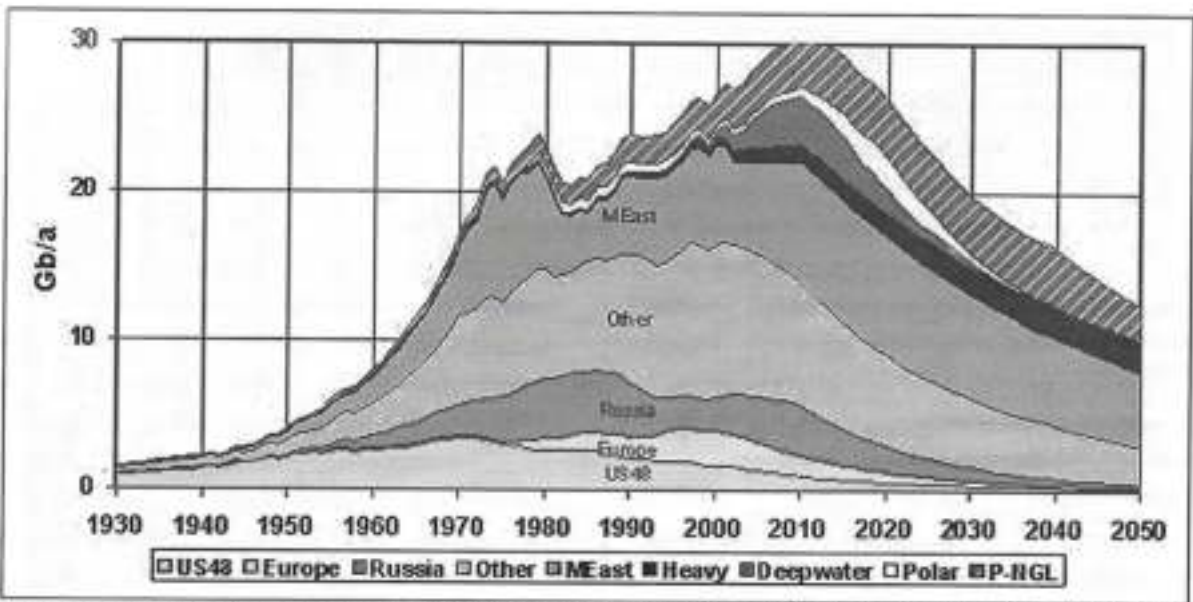
Zo komen we tot het prangend begrip **peak oil**. Het ontdekken, exploiteren en dus ook consumeren van olie, andere energiebronnen of grondstoffen zoals ertsen, vertonen een bepaald verloop die in een 'klokcurve' of 'gausscurve' kan uitgezet worden.

De maximale waarde plaatst zich als ongeveer de helft van de winbare grondstof is opgehaald. De Peak Oiltheorie werd opgesteld door de geofysicus M. King Hubbert: de curve wordt naar zijn naam genoemd: de Hubbertcurve. De piek staat bekend als Hubbert's Peak en situeert zich voor aardolie waarschijnlijk 'nu'.

Maar het maakt uiteindelijk weinig uit of deze piek reeds achter ons ligt of pas binnen 10 jaar aan bod komt! De volgende vergelijking die de wereld-energiesituatie 'voor' en 'na' dit kantelmoment beschrijft stemt tot nadenken!

De ontdekte olievoorraden dalen elk jaar ...

De VS piekte in de jaren '70, Rusland eind de jaren '90 en Europa tussen 1990 en 2000. Enkel de olieproductie in het Midden Oosten (met overschatte voorraden), en nieuwe beperkte olievelden in diep water (tot 2km diep), op de polen en de olieproductie uit de teerzanden in bv. Canada kunnen de mondiale oliepiek nog wat uitstellen tot rond 2010.

Sinds jaar en dag kijken we 'naar boven': energie was er in overvloed! Nu moeten we naar beneden leren kijken: steeds minder voor steeds meer mensen. Daarvan duizel je misschien en zeker politici die met dit nieuwe gegeven geen raad weten!

Hoe reageren de politici op dit belangrijk peakoil-gegeven?

1. **Oorlog:** Water, olie, ertsen ... even zoveel argumenten om regionale conflicten op te starten om de eigen bevoorrading veilig te stellen. Maar voor hoe lang?

2. **Populisme:** Probleem negeren - niets doen - alles op zijn beloop laten - focussen op details (scoort gemakkelijker) ... Of eenvoudige oplossingen spuien ... zoals 'de waterstofeconomie'. Gemakkelijker gezegd dan gedaan, zeker als je beseft dat het 40 jaar duurt om over te schakelen van een olie-naar een waterstofeconomie! Daarbij komt dat platina, de basisgrondstof voor de elektroden in een waterstofcel, een zeldzaam erts is én waterstof produceren initieel veel elektrische energie vraagt ... die we maken met olie, steenkool, gas... of kernenergie! We kunnen nooit voldoende zonne-energie en windenergie produceren om deze immense hoeveelheid elektriciteit te produceren om het huidige transport te evenaren en elke nieuwe stuwdam vormt een economische en ecologische ramp (cfr. de Drieklovdendam in China).

3. **Drastisch overschakelen op:**

- a. kernenergie: zo evolueren we snel naar een uraniumpiek ...
- b. aardgas: zo evolueren we snel naar een aardgaspiek ...
- c. steenkool: zo evolueren we snel naar een steenkoolpiek ...
- d. duurzame energiebronnen: onze wereldbol is te klein om de huidige energieconsumptie te dekken met wind, zon, biomassa, ...

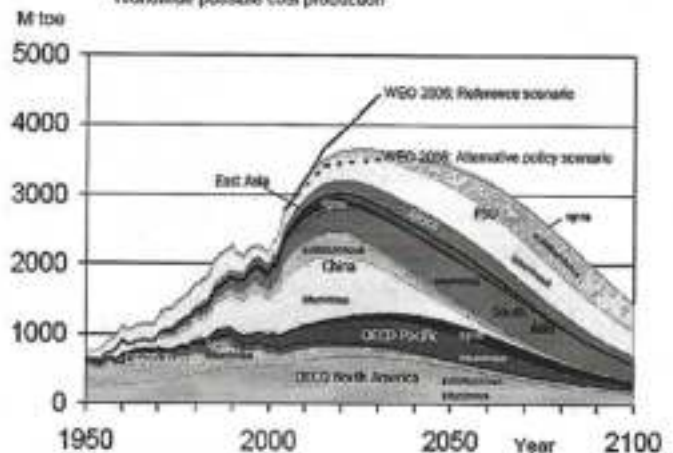
4. Kansen grijpen voor een **doelgerichte transitie** naar een wereld die:

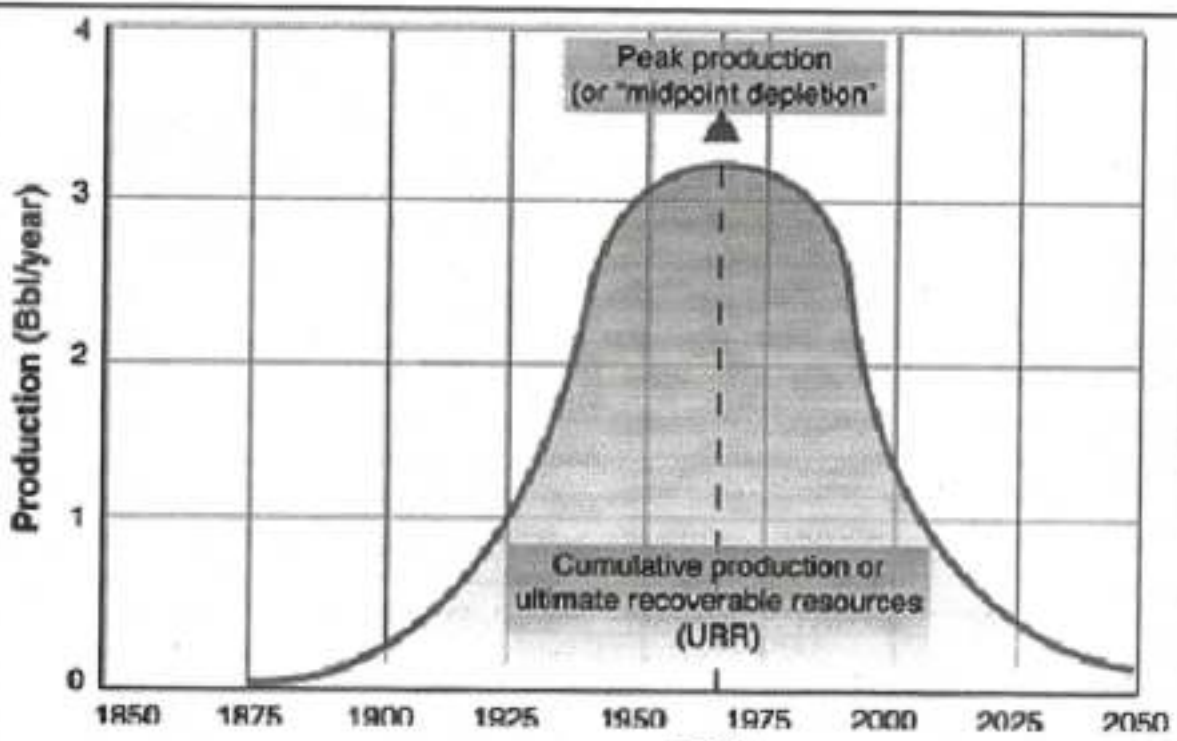
- a. duurzamer wordt met aandacht voor
- b. fair trade en
- c. ecologie en
- d. meer lokale economie en
- e. ouderwetse zuinigheid (!)
- f. ...

Peter

Worldwide possible coal production

- 2 -> 6,4 miljard mensen
- 1970: 1/2 wereldbevolking gebruikt olie
- consumptiemaatschappij in Westen
- groei economie in rijke Westen
- gemakkelijk te ontginnen bronnen
- goedkope ontginning
- energie in overvloed
- aanbod > vraag
- goedkope energie (olie)
- alternatieven voor olie: probleem stelde zich niet

- 6,4 -> 10 (?) miljard mensen
- >95% van de wereldbevolking gebruikt olie
- + economische tijgers, bv. China en India
- blijvende groei van de economie, vooral in het Verre Oosten
- moeilijke ontginning
- oliebronnen in politiek instabiele regio's (Midden Oosten, Nigeria)
- dure ontginning
- energie wordt steeds zeldzamer
- vraag > aanbod
- dure energie (olie)
- zijn er alternatieven voor olie?

menselijke invloed op milieu groter dan de natuurlijke invloed (cfr. klimaatveranderingen)

vervuiling evolueert van lokaal naar mondiaal

Schriftmossen (Opegrapha's) rukken op in Vlaanderen ... nog een aanwijzing voor een warmer wordend klimaat!

Klein schriftmos

Wit schriftmos

Slijmige Aardkorst

Op één van de twee excursies in Roeselare van de Vlaamse Werkgroep Bryologie en Lichenologie (VWBL) werden verschillende **Opegrapha**-soorten (Schriftmossen - schorsbewonende korstmossen) aangetroffen. In het Sterrebos te Rumbekke konden zelfs 6 soorten opgetekend worden: **Zwart schriftmos** (*O. atra*), **Klein schriftmos** (*O. niveoatra*), **Geel schriftmos** (*O. ochroceila*), **Verzonken schriftmos** (*O. rufescens*), **Gestippeld schriftmos** (*O. vermicellifera*) en **Wit schriftmos** (*O. vulgata*). **Geel schriftmos** (*O. ochroceila*) is hierbij zelfs nieuw voor het Vlaams district.

Hoffmann heeft tijdens zijn groot-schalige inventarisatie in Oost- en West-Vlaanderen in de periode

1986-1989 op 32.339 bomen (!) 9 locaties met *O. atra*, 2 met *O. cinerea*, 4 met *O. niveoatra*, één met *O. varia*, één met *O. vermicellifera* en twee met *O. vulgata* (Hoffmann, 1993). Een heel aantal van deze locaties bevond zich zeer dicht bij de kustlijn. Een eenvoudig optelsommetje toont aan dat er recent op 30 locaties schriftmossen gevonden werden daar waar Hoffmann in gans Oost- en West-Vlaanderen maar 19 locaties aantrof. Schriftmossen zijn duidelijk aan een opmars bezig. Dit fenomeen blijkt zich immers niet te beperken tot Oost- en West-Vlaanderen. Ook in Vlaams-Brabant werden 6 soorten schriftmossen aangetroffen.

Volgens de Nederlandse lichenologen Aptroot en van Herk nemen lichenen (korstmossen) die een symbiose vormen met de alg (het wier) *Trentepohlia* toe als gevolg van de opwarming van de aarde (2007). Dit fenomeen zou zich vooral in bossen voordoen maar blijkt, alvast in Vlaanderen, ook buiten bossen op te treden. Deze eerder warmteminnende alg, want in oorsprong toch een tropische soort, stuwt dus duidelijk op naar het noorden, hoewel reeds rond 1950 in Nederland bekend op regenbanen op populieren, maar nu ook op andere substraten. Tien jaar terug waren de boomstammen nog groen, nu steeds meer bruinrood door de aanwezigheid van deze alg die rijk is aan de oranje kleurstof β -caroteen! Dit pigment beschermt de groene kleur van het bladgroen (chlorofyl) af en biedt in ieder geval bescherming aan de alg tegen fel zonlicht/UV.

Naast de schriftmossen werden nog enkele andere bijzonderheden aangetroffen. Nog maar zelden aangetroffen in het Vlaams district zijn **Slijmige kleikorst** (*Sarcosagium campestre*) (op mossen bij het kasteel) en **Kalkrozijnenkorst** (*Lempholemma chazanum*) (op en tussen baksteen rond de kerk van Oekene), twee grond- en mosbewonende lichenen waarvan hun aanwezigheid in Vlaanderen nog maar recent aangetoond werd. Deze soorten werden in het verleden ongetwijfeld over het hoofd gezien. Dit geldt zeker ook voor *Arthopyrenia fraxini* op een linde in het sterrebos waarvan de laatste opgave uit het Vlaams district van 1868 dateert (Diekerich & Sérusiaux, 2000).

Aangepaste tekst
van Dries Van den Broeck en Peter Hantson
Foto's: Peter Hantson

Inventarisatie en monitoren van paddenstoelen in Zuid-West-Vlaanderen

Schokkele met witte vlekken

Foto: Jimmy Daeset

De paddenstoelenwerkgroep Mycologia Zuid-West-Vlaanderen is reeds jarenlang bezig met de inventarisatie van paddenstoelen in hun werkingsgebied. Tot nu toe is Roeselare en omgeving echter een blinde vlek. Toch komen ook in 'Mandelstreek' vele en soms zelfs spectaculaire soorten voor.

We willen nu samen met en onder leiding van Mycologia Zuid-West-Vlaanderen die blinde vlek doen oplichten. Het gehele jaar door gaan we regelmatig op stap en bezoeken we verschillende plaatsen. We maken notitie van alle waarnemingen en groeiplaatsen per uurhok. Deze lijsten worden dan overgemaakt aan een databank voor paddenstoelen van gans Vlaanderen. Op die manier kunnen deze gegevens gebruikt worden voor het opstellen van verspreidingsgegevens van de verschillende soorten en voor het opstellen van een paddenstoelenatlas en andere wetenschappelijke studies.

Door opvolging van de soortensamenstelling kunnen eveneens gegevens opgemaakt worden met aandacht voor natuurbeheer en de aanwezige diversiteit van de microflora in de bezochte gebieden.

Tijdens de zomermaanden spreken we telkens af op vrijdagavond om 18.45 uur aan Roullart. De excursies gaan door op 13 juni, 1 augustus en 5 september. De plaatsen die we bezoeken worden slechts kort op voorhand vastgelegd, afhankelijk van het weer; het voorkomen van paddenstoelen, enz. Wie de juiste locatie van de activiteiten wil kennen kan kort op voorhand contact opnemen met Koen Maes.

De data voor de herfst-excursies worden aangekondigd in het volgende nummer.

Rietveld met witte vlekken

Foto: Jimmy Daeset

Zwaluwen: van werkelijkheid naar droom

Ik kan er geen rationele verklaring voor geven, maar ik heb een boontje voor zwaluwen. Het zijn niet de kleurrijkste bewoners van het vogelrijk en over een welluidende zang beschikken ze ook al niet. Misschien heeft het te maken met het seizoen waarin zij ons verblijden: bij hun aankomst komt de natuur in volle bloei en alleen al even denken aan hun vrolijke gekwetter doet dromen van zorgeloze zomermaanden.

Onder de zwaluwen genieten de gierzwaluwen mijn voorkeur. Wie zich een beetje verdiept in hun levenswijze kan niet anders dan onder de indruk komen van deze geweldige vogels. Als je een vogelleek probeert wijs te maken dat gierzwaluwen werkelijk alles in de lucht doen, word je vaak vol ongeloof aangekeken met een blik van 'je mag mij veel wijsmaken, maar daar trap ik niet in'. Gierzwaluwen vliegen soms zo hoog, dat je ze wel hoort, maar nauwelijks nog ziet. Eergisterenavond, een koele zondag in mei, gebeurde precies het omgekeerde. Het begon al lichtjes te donkeren, toen ik tijdens het onkruid wieden door zenuwachtig gefladder en een zoevend geluid werd afgeleid. Op een ogenblik waarop de hele buurt verpozing en sensatie zocht voor de beeldbuis, wachtend op een actieflits van de Gentse 'Flikken', kreeg ik zomaar een fantastisch spektakel voorgeschoteld: twee gierzwaluwen maakten amper drie meter boven mijn hoofd jacht op muggetjes en vliegjes. Met een geweldige snelheid kwamen zij aangevlogen, vrij laag boven het gazon, namen dan even hoogte om het dak te ontwijken, en maakten zich na een snelle cirkelbeweging opnieuw klaar om tussen de elzen en een beukenhaag in opnieuw aan te vallen. Telkens weer herhaalden zij hun acrobatisch nummertje en geen enkele politie-achtervolging op de televisie kon ook maar tippen aan de halsbrekende toeren van de twee gevleugelde snelheidsduivels. Minutenlang gingen ze door op hun elan. Je hoorde hun vleugels slaan, je kon hun witte keelvlekje onderscheiden en heel even hun zwarte oogjes.

Mijn huisgenoten bleken niet echt onder de indruk toen ik hen van mijn 'tuinavontuur' op de hoogte bracht. Ik hoopte stiekem dat de gierzwaluwen hun stunt nog ooit eens zouden overdoen. Twee dagen later was het al zover. De twee hadden zelfs drie vriendjes meegebracht en nu was de luchtshow compleet. Ik sleurde prompt een van de kinderen naar buiten om mee te genieten.

Het kijken naar de zwaluwen deed mij denken aan een getuigenis van Philip Gosse. Deze man diende tijdens de Eerste Wereldoorlog als kapitein in de medische dienst van het Britse leger. In zijn dagboek, *Memoirs of a Camp Follower*, heeft hij opvallend veel oog voor vogels en planten. In zijn schaarse vrije tijd verzamelde hij trouwens kleine zoogdieren voor het

British Museum. In 1917 noteerde hij: 'De tijd aan de Somme leende zich niet voor vogelobservatie. Ten eerste waren er nauwelijks vogels op het slagveld en bovendien waren er belangrijker zaken om je tijd en je aandacht aan te besteden. Maar zelfs in het verwoeste Fricourt was iets leuks te vinden. In het gewelf van wat ooit een huis was geweest, zat een zwaluwnest, en de hele dag door vlogen de zwaluwen af en aan door een donkere opening in de grond. Ze moeten gedurende een haast continue hagel van beschietingen en granaten hun nest hebben gebouwd, hun eieren hebben gelegd en hun jonkies hebben uitgebroed. Ik vroeg me af of ditzelfde zwaluwpaartje in gelukkige zomers voor de oorlog nestelde onder de dakrand van het huis dat hier ooit stond en of, toen het werd verwoest, het instinct om terug te keren zo sterk was geweest dat ze maar in de kelder van hun oude verblijfplaats waren gaan nestelen in weerwil van alle aansporingen elders heen te trekken.'

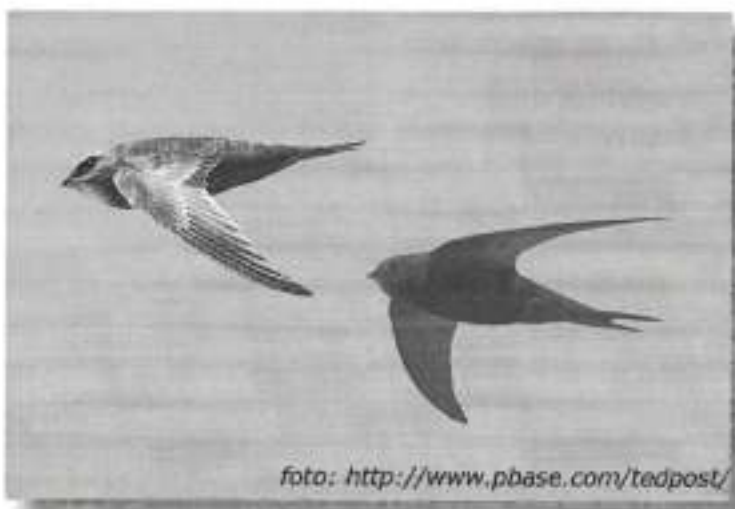

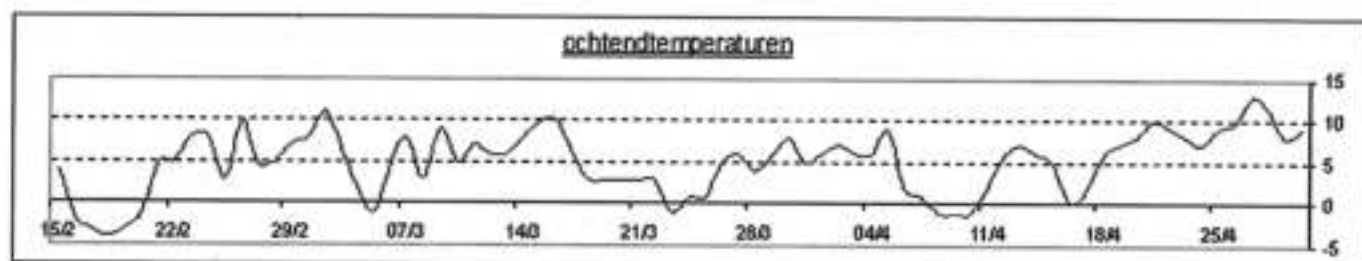
foto: <http://www.pbase.com/tedpost/>

Nu we het toch over zwaluwen in oude geschriften hebben, lijkt het ons hier de geschikte plaats om de echte zwaluwfanaten wat levenswijze mee te geven. Het zou niet verbazen mochten sommige ornithologen af en toe eens zwaluwen opmerken in hun dromen. Welnu, dit blijkt niet zonder betekenis.

Dat leert althans *De Droomsleutel*. Ik diepte dit vergeelde boekje uit het begin van de vorige eeuw onlangs van onder een stapel paperassen op en het draagt als ondertitel "verklaart en lost alle dromen op, geeft beteekenis weer van alle Droomgezichten, Nachmerries en Denkbeelden welke in slapenden toestand voorkomen". Het is echt kostelijke lectuur. Het leert ons dat "de ware woorspellende droom plaats heeft in het midden van den slaap, wanneer de spijsvertering volbracht is, en het lichaam ziek noch zwak, wanneer geen der menschelijke organen verward of te vermoeid is. Deze dromen hebben gewoonlijk plaats in den morgen tusschen 4 en 8 ure".

Maar wat heeft de vogelliefhebber met dit alles te maken? Wel, in *De Droomsleutel* kan men lezen dat het goed is te dromen van zangvogels, van duiven, van tortelduiven, maar "het is slecht te dromen van vledermuizen, roofvogels, kraaien, apen, katten, ratten, varkens, wormen, vliegen, spinnen." Op bladzijde 24 komt de zwaluw aan bod. Wie in zijn droom zwaluwen ziet vliegen, zal een "vrolijke tijding" ontvangen. Wie zwaluwen in een nest ziet zitten, zal geschenken ontvangen. Zwaluwen in huis zien vliegen betekent dat de dromer voorspoed en toenemend huiselijk geluk zal kennen. Wie echter tijdens een droom zwaluwen hoort "sijlpn", moet zich aan ziekte en dood verwachten. En mocht u ervaring hebben met zwaluwdromen, dan plaatsen wij in het volgende nummer graag een aanvulling.

Tuintaferelen 2

15-02-2008

Ik had gehoopt om in deze Valentijnse periode met een pit-tig romantisch verhaaltje uit te pakken, liefst dan nog ééntje met een rood strikje rondom. Eilaa, de Weergoden laten in de derde week van februari de nachttemperaturen dalen tot wintertype C2 waardoor opborrelende liederlijke gevoelens meteen in de kiem worden gesmoord. Ook de knop van de tuinactiviteiten staat in off-stand. Ik moet er zelfs niet aan denken om wat prei te oogsten. De smeuge tuingrond van verleden week is nu iedere ochtend een dikke betonlaag waarop elke spade afketst. Niet getreurd want volgens ervaren tuin-lui is deze pittige koudegolf heilzaam voor een groententuin. Niet alleen zouden door dit vriesweer tal van schadelijke bodeminsecten en larven omkomen maar zou ook het ijs in de aardporiën uitzetten zodat de aardkluiten barsten wat dan weer de verkruiemeling van de tuinaarde ten goede komt.

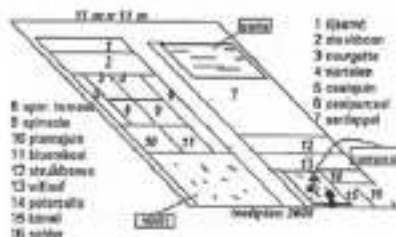
Als compensatie voor de koude nachten krijgen we overdag wel een stralende onbewolkte hemel met iedere dag opnieuw, spijs de overmaat aan fijn stof, een schitterende zonsopgang. Het inspireert mijn lokale zanglijster, twee merels en een hegenmus om, op het ritme van de koolmeeszing, nu al te repeteren voor het grote lenteconcert van maart-april. Rond het middaguur is zelfs al een begin van insectenleven waar te nemen: In een haagje lavendel tel ik 15 zonnende lieveheers-beestjes van het merk zevenstip, onder de berk danst een wolkje kleine muggen en ik zie mijn eerste aardhommel anno 2008 ijverig een geschikt holletje zoeken voor haar geplande gezinsuitbreiding. De insectenlokkers zijn nu nog schaars maar er staat toch al een groepje vroeg bloeiende kleine veld-kers op een verstoorde grintlaag en in het gazon ontluiken de eerste madeliefbloemen op de warmste plekken. De eerste prijs 'genieten van een microklimaat' geef ik toch aan die sala-mander die roerloos hangt te zonnen onder de ijslaag van de vijver... Een stilleven om in te kaderen.

Enmaal de maand maart ingezet, verdring ik alle winterge-dachten. Niet alleen is het bijvoederen van de tuinvogels nu gestopt maar in maart begint elke tuinder, die naam waardig, aan een eerste zaaigolf. Eénjarige traag groeiende bloemplan-ten zoals lobelia's, middagbloemen, dahlia's, alyssum, zinnia's, petunia's, tagetes, etc... worden binnenshuis gezaaid om zodra de zaden gekiemd zijn te verhuizen naar de serre. De meeste zaden komen uit eigen oogst of zijn een gift van een collega-hovenier en ja, soms gekocht in één of ander tuincentrum omdat ik voor de zoveelste keer niet heb kunnen weerstaan aan de verlokkingen van al dat moois op de verpakking.

Onder ons gezegd en gezwezen... Het gebeurde al meer dan eens dat ik uit een toevallige tuin 'en passant' wat zaden weg-pikte. Hieromtrent die anekdote: Eind de 90-er jaren maakte ik wat bloemzaadjes buit uit het voorhofje van tuinvrouw Lu-crèse. Omdat ik de soort niet kende ben ik ze tot voor kort steevast 'Lucrésia's' blijven noemen en heb ze zelfs onder die naam doorgegeven aan derden. Intussen ben ik er wel achter gekomen dat het lavatera's zijn die in onze regio soms 'Brugse

zotten' worden genoemd. Aan streekwoorden geen gebrek! Voor tagetes hebben we er zelfs drie: Afrikaan, stinker, en panenbroek. Leeuwenbekken spreken we dan weer aan met kalvermuilen, anders met vuilneuzen of met trusjonkers naar-gelang de variëteit. Chélidoine is beter gekend dan stinkende gouwe, met adam-en-eva's bedoelen we de bloemen van long-kruid en van 'suzanne-met-de-mooie-ogen' ken ik zelfs enkel haar pseudoniem.

13-03... De eerste spadensteek van 2008 is een feit! Het klinkt even plechtig als het moment waarop een eerste steen wordt gemetst of een lint feestelijk wordt doorgeknipt maar dan zonder de gebruikelijke hoempapa en blablabla. Mijn enige ge-tuige is een stoutmoedig merelwifje dat van op enkele meter afstand nieuwsgierig de gekeerde aarde in de smiezen houdt om dan onverwachts vooruit te schieten, uit te halen naar een 'kweetnietwat' of triomfantelijk aan de haal te gaan met een kloeke uit de (aard)kluiten gewassen aardworm. Deze wordt eerst nog eens goed murw geslagen op het verharde pad vooraleer hij voor altijd naar het, hier wel zeer toepas-selijk, pierenland verhuist. Eigenlijk zou ik in dit griezelige ver-haal de kant van de aardworm moeten kiezen want dit gladde diertje is mijn onvervangbare handlanger bij het verluchten en draineren van de tuingrond. Desondanks gaat mijn sympa-thie gevoelsmatig toch uit naar die schrokkerige merel. Komt dat door onze opvoeding destijds waar ik als classificatie van het dierenrijk alleen het onderscheid leerde kennen tussen hoedieren, troeteldieren en ongedierte? Of komt het om-dat sommige dieren, zoals de vogels b.v., herkenbare, haast menselijke emoties tonen zoals vluchten bij gevaar, verdedigen van een eigen gebied, vrouwtje veroveren, manneke verleiden, zorg voor broed, ...? Voer voor psychologen!

Een keuterboerke in zakformaat. Zo voel ik me elk jaar bij het op-maken van het teel-plan. De eindconclusie is telkens dat mijn tuin te klein is om er al mijn plannen in te kun-nen realiseren. Zoals ieder jaar wordt het

weer minutieus puzzelen welke hoeveelheid van welke soort waar moet gezaaid of geplant worden. De verkoper frons-t dan ook even met de wenkbrauwen als hij mijn bestelling van drie groene seldertjes, vijf bloemkool- en acht saladeplantjes doorneemt. Er ontstaat zelfs wat hilariteit aan de kassa als ik er nog vierenzestig plantpatatjes en zesenzeventig plantajuin-tjes bovenop doe. Alle truiken van de foer zijn goed om het rendement van elke morzel grond te verhogen en één van de beste geslaagde daarin is zeker de 'hoogbouwteelt'. Zoals de wilde planten hop en haagwinde winden staakbonen zich om een verticale steun en bereiken zo hoogtes van ruim drie meter. De techniek die de rijserwt gebruikt is niet minder efficiënt. Deze hoogtewerker vormt zoals druivelaar en heg-

genrank ranken die zich als telefoonsnoeren of ressorts oprollen zodra ze een steunpunt voelen. Vroeger gebruikte men voor die steunen het rijkelijk voorhanden zijnde geriefhout en snoeiresten (rijshout). Nu gebruik ik, zoals het de meeste tuinlui, ijzeren roeden voor de bonen en grofmazige netten voor de erwten. Alleen voor de tomaten gebruik ik nog geriefhout als steunstok... Ik krijg(...) die stokken elk jaar gratis van de stedelijke groendienst.

Elke vogel heeft nu allang zijn of haar vast lief ingepalmd en op dit eigenste moment bereikt de bouwwoede bij die frivole koppels haar hoogtepunt. Aangezien ze veel van hun bouwmaterialen bij mij aanschaffen kan ik de werkzaamheden van op de voorste rij volgen. Ze gaan aan de haal met afgewaaidе berkentakken en -twijgen voor de ruwbouw of soepele overjarige stengels van kruidige planten voor de binnenhuisafwerking. Plaaster- en isolatiematerialen vinden ze in overvloed aan de mossenafdeling bij de vijver. Elke morgen hoor ik de bouwvakkers welgezind fluitend hun perceel afbakenen alvorens ze verder timmeren aan de nieuwbouw. Ik noteer dat de drie verluchttingsdakpannen bij mijn achterbuur al bemeubeld worden door evenveel huismussenfamilies en dat op het dak van het huis ernaast, waar een brok mortel onder een nokpan is losgeraakt, een wit strontspoor op het hellende dak de weg wijst naar een daar nu gevestigd spreuwenoptrekje. In de tuin, naast deze van mijzelf, staat één der hoogste bomen uit onze woonwijk. En ja, een hoge uitkijkpost is bijna per definitie vragen om een eksternest. Mijn tuinvogels zullen daar wel niet om kunnen lachen... Ik trouwens ook niet maar ik sta toch wel in bewondering voor de kracht die de eksters uitstralen als ze sleurend met dikke takken, schroevend als een helikopter, verticaal opstijgen naar hun nestplaats. Wat de 'dieren in nesten' in mijn eigen tuin betreft ben ik er zeker van dat een koppel heggenmussen de haag bewoont, een koppel merels in de cipressen in voor- en achtertuin huishoudt, een koppel tortels achter de garage nestelt en natuurlijk ontbreken ook dit jaar mijn koolmezen niet maar die hebben

natuurlijk het voordeel dat ze vanuit een bestaande ruwbouw kunnen vertrekken. Minder gewoon in mijn kleine tuin is het nest van een koppel houtduiven. Wist je dat zij het werk keurig onder hun tweetjes verdelen? Er is een nestmets(t)er die bouwt en er is de metserdienster die de materialen uitzoekt en aanbrengt. Ik heb voorlopig het raden waar de zanglijster en de winterkoning huizen of zich zullen vestigen. Hun zangposten dichtbij laten in elk geval het beste hopen. Nog dit korte immo-berichtje: Voor de roodborst en de pimpelmees is er nog een instapklare gerenoveerde woning beschikbaar. Elk zegge het voort.

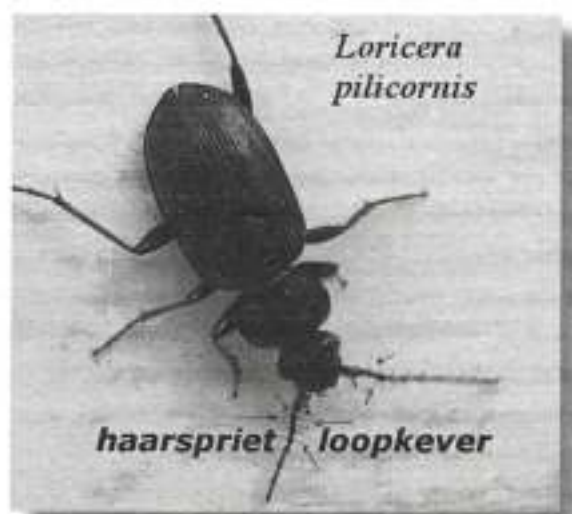
Het is weer zover. De grasmaaiers zijn weer van stal gehaald. Iedereen in de dichtbevolkte buurt zal weer maanden lang mogen luisteren naar sputterende, monotoon ronkende of agressief ratelende motoren. Mijn bijdrage tot deze kakafonie is verwaarloosbaar want ik ben maar de bediener van een bescheiden duwertje dat volledig draait op zweet-energie. De hovenier in mij doet elk jaar zijn uiterste best om met een xx-daagse regelmaat het gazon te millimeteren, de boorden kaarsrecht af te steken en de bloemperkjes te wieden. De natuurliefhebber in mij bekijkt dit natuurlijk met gemengde gevoelens. Enerzijds zorgt dat intensief gra(a)sbeheer er wel voor dat de kleinere bloeiplanten als madelief, liggende en witte klaver, ooievaarsbekje, veld- en draadereprijs, paardenbloemen, biggenkruid... er goed in gedijen maar anderzijds wordt er geen ruimte gelaten in het gazon aan de ontwikkeling van grotere bloeiplanten als knooppkruid, fluitenkruid, ... Gelukkig hebben hovenier en tuinliefhebber ruim tien jaar geleden een pact gesloten waarin werd overeen gekomen om enige stroken in het gazon, samen met verloren en onproductieve hoekjes in de rest van de tuin, enkel nog een éénmalige jaarlijkse maaibeurt te geven, dit tot tevredenheid van beiden: De eerste moet minder werken en de tweede kan nu van meer soorten genieten. Het paradepaardje onder die soorten is ongetwijfeld de pinksterbloem. Het is nu al meer dan twintig jaar geleden dat de eerste exemplaren van die soort op een schaduwrijke natte plek hun vaste stek vonden en intussen is zij nu uitgezwermd naar alle hoekjes van mijn terrein (en zelfs nog wat verder...). Het is nu nog enkel wachten op de komst van het oranjetipje dat al jaren na elkaar een vaste

bezoeker is en zelfs enkele keren meerdere overnachtingen heeft geboekt. Twee jaar terug vond ik oranjegekleurde (wat had je gedacht?) eitjes van het oranjetipje - nee niet op pinksterbloem - op look zonder look.

Het is al volop lente, voorlopig enkel volgens de kalender. De temperaturen blijven hardnekkig ondermaats. Mijn eerste bloeiërs als speenkruid en pruimelaar lieten zich daardoor niet vertragen maar bij de bloeiërs van de tweede rij zoals pinksterbloem en grote muur staan de bloemknoppen nu

al dagenlang op openspringen maar de sprong wordt vooralsnog niet gewaagd. Niets aan te doen. Wilde planten laten niet zomaar met zich 'tuinieren'. Jaren geleden dacht ik daar nachts anders over. Van her en der zeulde ik zaden mee naar huis, kocht ik jonge plantjes in speciaalzaken of ruilde ik er op beurzen. Al dat plant- en zaaigoed kwam terecht in elk verloren hoekje of speciaal daarvoor geprepareerd plekje van de tuin. Helaas... slechts een fractie ervan wilde gedijen en van die fractie overleefde slechts een kleine fractie een tweede, hooguit een derde jaar. Bij de schaarse echte overlevers natuurlijk generalisten als brandnetel, harig wilgenroosje en - maar dat heb je zelf al wel geraden - zevenblad die alle hun ongebreidelde voortplantingsdrang ten overvloede hebben gedemonstreerd. Ik wil de negatieve ervaringen nu ook niet te veel benadrukken want met de bosrandplanten als robertskruid, penningkruid, speenkruid, grote muur en met de oeverplanten wederik, egelboterbloem en zelfs blauwe knoop heb ik dan wel weer goede ervaringen. Ook blijf ik elk nieuw voorjaar uitkijken of er zich spontaan geen nieuw plantje heeft gevestigd. Dat gebeurt, gezien de ligging, niet zo frequent maar ik ben intussen toch de gelukkige bezitter van ondermeer mannetjes(?)varen, look zonder look, gewone brunel, ...die zomaar uit zichzelf opdoken.

*Loricera
pilicornis*

haarspriet loopkever

In één van de regentonnen spartelt een zwart glimmend kevertje voor zijn leven. Na mijn geslaagde reddingsinterventie ligt het beest een poos roerloos om er dan plots een sprintje uit te persen. Hélabá, zó niet hé manneke! Eerst even kennis maken! Gezien dat spurtje zal het hier wel om een loopkever gaan. Mijn insectenboekje geeft geen uitsluitel maar volgens een keverbijbel, ontleend uit de bib, zou het waarschijnlijk - gezien de borstelharen (loep!) op de antenneleden - om een haarspriedloopkever (*Loricera pilicornis*) gaan. Het zekere voor het onzekere nemend, stuur ik er een paar foto's van naar doorgewinterde insectenkenner R. Claeys (NP De bron) die mijn vermoeden bevestigt. Ja, ik besef het... Ik zit in de comfortabele situatie dat ik bij twijfel raad kan vragen aan de juiste mensen. Zo vond ik onlangs nog een zonnende kloeke niet-groene wants die ik niet op naam kon krijgen. Volgens K. Liebeer (De Koepel) was het, ondanks de paarsachtige kleuring, toch een groene stinkwants (*Palomena prasina*) maar dan eentje met haar winterkleedje nog aan. Mijn overdag waargenomen nachtvlinders liet ik dan weer checken door K. De Smedt (NP De Buizerd). Hier ging het om een vedermot spec. die aan het keukenraam hing, een roesje (*Scoliopteryx libatrix*) dat ik dood in de garage aantrof en een kleine beer (*Phragmatobia fuliginosa*) die rondvloog in de serre. Ikzelf dan, kon op mijn eentje een kevertje op naam brengen, zelfs zonder het ooit te hebben gezien! Niet zo moeilijk als je weet dat de larve ervan 's nachts (sic) halve maantjes vreet aan de rand van mijn erwtenbladeren. De naam van dat gemene krengetje

is, zeer toepasselijk, bladrandkever (*Sitona lineatus*). Gelukkig zijn die nachtelijke smulpartijen niet dodelijk voor de plant, hooguit is wat achterstand in groei er het gevolg van ... Maar toch... Bevriend zal ik er wel nooit mee worden.

Gezien mijn verhaal, volgens de redactie, nu al een halve bladzijde boven de toegestane limiet reikt rest mij alleen nog plaats voor een minislotje in telegramstijl. Ik zal hier dus niet uitweiden over die insecteninvase vanaf half april met zweefvliegen, wolvwever, wantsen, bijen of wespen en ook niet over de smaak van eerste lentesla en radizen van eigen kweek noch over die hyperkinetische spartelende mus- sen in een rul zandbad. Ik beperk me noodgedwongen tot het opsommen van enkele notities uit mijn tuindagboek. Lees gerust mee: 11-04 baksteenrode leliehaantjes op... lilies 16-04 ekster plukt een salamander weg uit (aan) de vijver en zwiept er herhaaldelijk mee tegen dek 17-04 sperwer zet zijn patrouillevlucht voort na een routinecontrole van de buurt 18-04 zingende zwartkop 20-04 razzia op slakken in, onder en tussen de bloempotten en ze wegens wangedrag (aanval op weerloze jonge spinazieplantjes) op transport gezet 22-04 (k)waakzame verloren gelopen groene kikker in yogahouding aan de vijverrand 23-04 geboorte van een meerling, verwekt zonder IVF ingreep of andere hokus-pokus, in de kraamkamer van de koolmezen 26-04 wegens gevaar op oververhitting alle potjes, bakjes en andere recipiënten met serre-bloemplantjes uitgeplant 28-04 de eerste libel aan de vijver: een rode juffer met zwarte poten 29-04 mijn voorjaarsvlinders in april in volgorde van aantreden: dagpauwoog, gehakelde aurelia, oranjetipje, klein koolwitje, klein geaderd witje, boomblauwtje, groot koolwitje. 30-04 Genoeg! Stop!

..... 30 - 04 - 2008

tekst en foto's : Jacques Vanderhaeghe

alle digitale en analoge
zwart-wit en
kleurkopie opdrachten

KOPIE DELEYE
FOTOKOPIE - SNELDRUKKERIJ

polenplein
roeselare
051/24 03 10

Jonge Reebok met lef!

Op woensdagmorgen 7 mei, rond 7 uur, slofte ik met de ochtendkrant in de handen onze living binnen.

Al slenterend las ik de grote koppen in de krant, tot plots mijn aandacht werd afgeleid door het blaten van de schapen in de weide. Ik zag al de schapen kijken in een bepaalde richting naar de andere weide... Wel eigenaardig!

Nu was ik wel helemaal wakker: wat ik zag was wel ongelooflijk!

Een ree was aan het rondrennen in de weide, van links naar rechts, over de scheidingsdraad tot bij de schapen en terug over de draad naar de andere weide.

Die momenten die ik zag leken niet echt... Het ging zo vlug!

Toen ik eindelijk besepte dat er een ree rondstootte in de weide, greep ik mijn fototoestel (nee, niet mijn verrekijker), en spurte ik naar buiten.

In de weide aanbeland zag ik dat het een jonge reebok was.

Ik probeerde dichterbij te komen om toch enkele foto's te kunnen nemen, maar het dier vloog me langs alle kanten voorbij.

Die jonge reebok was werkelijk in grote paniek, rende en sprong van de ene weide naar de andere.

Toch kon ik van die "wildebras" enkele foto's nemen.

Uiteindelijk is de reebok dan over de omheining gesprongen en koos in grote vaart het hazepad!

Waarschijnlijk is dit prachtig dier uit het bos van Ardoeie Veld gekomen en in de weide beland, ... om bij de ooiën te zijn! Van lef gesproken!

In ieder geval een waarneming die ik niet vlug zal vergeten!

Tekst en foto: Willy

Sprokkels

11/3	Roeselare	1 grote gele kwik in de Kleine Bassin	Mia Lammertyn
06/4	Roeselare	1 boerenwaluw	Piet
11/4	Geitepark	1 ijsvogel	Carmen Vandooren
14/4	St. Idesbald	eerste huiszwaluwen	Dirk Vandewalle
16/4	Roeselare	boerenwaluw en kneu in tuin	Piet
16/4	Noordschote	1 blauwborst	Daniël en Jeanne
18/4	Roeselare	1 boomvalk	Piet en Chris
19/4	Roeselare	gierzwaluw (1) en regenwulpen (15)	Piet
21/4	Roeselare	regenwulp (7)	Piet
24/4	Roeselare	gele kwikstaart	Piet
27/4	Rhodesgoed	zomertortel, dodaars	Piet
09/5	Ingelmunster	ooievaar op thermiek	Johan Plouvier
09/5	Roeselare	boomvalk	Philippe Deprez
11/5	Roeselare	schroevende wespindief boven tuin	Piet
12/5	Rhodesgoed	zomertortel, tuinfluiter, wespindief	Piet
14/5	Roeselare	Zomertortel, 1 kp. dodaars en fuut op verbrede Mandel, minstens 18 oeverlopers	Piet, Johan e.a.
18/5	Rhodesgoed	steenuil, bergeend, grasmus, bosrietzanger	Piet
20/5	Sterrebos	4 zangposten kleine karekiet	Piet, Wim e.a.

Personalía

We betuigen onze innige deelneming bij het overlijden van Margeriet Decoene, echtgenote van bestuurslid Herman Soenens, op 12 april 2008

Errata

De gierzwaluwtelavond vindt wel degelijk plaats op donderdag 19 juni en de fietstocht op zondag 22 juni en niet omgekeerd, zoals vermeld in het vorig nummer.

In het vorig nummer werd een gedateerde reclame van Vita Casa opgenomen. De redactie dient hierbij haar verontschuldiging aan.

Bestuur Mandelstreke:

voorzitter:	Piet Desmet	Verbrandhofstraat 156, 8800 Roeselare	051/225 852	natuur.mandelstreke@gmail.com
ondervoorzitter:	Wim Marichal	Krazaard 22, 8800 Roeselare	0476/307 762	wim.marichal@telenet.be
secretaris:	Philippe Deprez	's Gravenhof 7, 8000 Brugge	050/347 824	philippe.deprez@telenet.be
penningmeester:	Ingrid Verplancke	Beverenstraat 84, 8830 Hooglede	051/225 280	ingrid.verplancke@telenet.be
redacteur:	Koen Maes	Beulhoutstraat 50, 8650 Houhulst	051/727 001	koenmaes_@hotmail.com
bestuursleden:	Cien De Roo	Zuidbroekstraat 11, 8600 Woumen	051/502 346	barth.verhaeghe@telenet.be
	Willy De Ruyter	Bloemgatstraat 7, 8760 Meulebeke	051/697 796	willy.de.ruyter@telenet.be
	Johan Hanssens	Heulestraat 54, 8860 Lendeledede	051/309 199	johanhanssens@fulladsl.be
	Johan Plouvier	Klokeputstraat 93, 8800 Roeselare	051/226 678	johan.plouvier@fulladsl.be
	Herman Soenens	Wallemers 28, 8800 Roeselare	051/208 608	
	Koen Vandepitte	Klijtgateweg 30, 8830 Gits	051/727 257	vandepitte.koen@skynet.be
	Ria Wyffels	Warandestraat 18, 8820 Torhout	050/211 392	riawyffels@yahoo.com
communicatie:	Peter Hantson	Oekensestraat 138, 8800 Roeselare	051/203 063	peter.hantson@skynet.be
vogelwerkgroep:	Ludo Momerency	Beverenstraat 84, 8830 Hooglede	051/225 280	ludo.momerency@telenet.be
conservator:	Jacqui Stragier	Ardoolestraat 55, 8870 Izegem	051/304 731	jackie.stragier@debuizerd.be

Bestuur kern De Reiger:

voorzitter:	Jean-Pierre Vandamme	Procureurstraat 15, 8890 Moorslede	051/771 213	jeanpierre vandamme@skynet.be
secretaris:	Mathieu Foré	Meulebrouckstraat 7, 8890 Moorslede	051/770 061	mathieu.fore@lin.vlaanderen.be
bestuursleden:	Filip Cardoen	Breughellaan 2, 8890 Moorslede	051/770 159	info@filipcardoen.be
	Bart Debaes	Oniedegoedstraat 42, 8800 Roeselare	051/229 088	bdebaes@yahoo.com
	Peter Goossens	Elzerijstraat 23, 8890 Moorslede	051/249 448	
	Peter Donck	Nettingstraat 2, 8890 Moorslede	0497/450 811	peterdonck@telenet.be

Bankrekening van Natuurpunt Mandelstreke: **979-9627307-62** p/a Beverenstraat 84, 8830 Hooglede

Vergaderlokaal: Huyse Tijl, Zaal de Muze - Gitsbergstraat 1, 8830 Gits - 051/205 160

Website: www.natuurpunt.be/mandelstreke

Lidmaatschap van Natuurpunt voor het ganse gezin = €20 (tijdschriften DWW 4x en Natuur.blad 4x)

op rekening 230-0044233-21 van Natuurpunt vzw - Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Extra tijdschriften: Natuur.focus (4x) en Natuur.oriolus (4x) = elk €8,5 of samen €14,5

Leden van andere Natuurpuntafdelingen kunnen "Door Weer en Wind" ontvangen door storting van €5 op **979-9627307-62**

Nestkasten voor kleine holenbroeders te koop voor €9 (in zelf-bouwpakket voor €5)

Mussenhotel voor €20

Vleermuizenkast aan €12,50

(info bij Ludo Momerency)

VogelOpvangCentrum

Bulskampveld 8, 8730 Beernem - 050/790 959

Giften voor Mandelhoek

(vanaf €30 met fiscaal attest):

rechtstreeks te storten op rekening **293-0212075-88** van Natuurpunt Beheer vzw, met vermelding "**Reservatenfonds 3576, Mandelstreke**".

Giften voor Vogelwerkgroep Mandelstreke

(vanaf €30 met fiscaal attest):

rechtstreeks te storten op rekening **230-0524745-92** van Natuurpunt Studie vzw, met vermelding "**VWG Mandelstreke - project 2423**".

Werkten mee aan dit nummer:

Marc Becue, Philippe Deprez, Willy De Ruyter, Johan Dhaenen, Cien De Roo, Piet Desmet, Lut George, Peter Hantson, Caroline Jamar, Koen Maes, Johan Strabbe, Jacques Vanderhaeghe, Floris Verhaeghe, Ria Wyffels

De teksten voor het volgende nummer graag binnen bij de redactie tegen 15 augustus

Dit tijdschrift is gedrukt op gerecycleerd papier

NIEUWBOUW en VERBOUWINGEN
VLOEREN – FAIENCEN
WONINGEN WATER EN WINDDICHT
AFGEWERKTE WONINGEN

Algemene Bouwonderneming

Erik DEBAL B.V.B.A.

Verbrandhofstraat 130
8800 Roeselare
tel. 051 20 83 41
fax 051 21 14 59